

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Освітній ступінь «МАГІСТР»

на тему: «**Методичні основи обліку та контролю розрахункових операцій з дебіторами у приватному підприємстві «Дівес-Плюс» місто Городок Львівської області**»

Виконав: студент VI курсу, групи Оп-61
Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

ФІГЕЛЬ М.Р.
(прізвище та ініціали)

Керівник: Малецька О.І.
(прізвище та ініціали)

Рецензент: _____
(прізвище та ініціали)

ДУБЛЯНИ 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Освітній ступінь МАГІСТР
Спеціальність 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
обліку та оподаткування

(підпис)
Гнатишин Л.Б.
(прізвище, ім'я, по батькові)
“ ____ ” _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
на кваліфікаційну роботу студенту

ФІГЕЛЮ МАКСИМУ РУСЛАНОВИЧУ
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи): Методичні основи обліку та контролю розрахункових операцій з дебіторами у приватному підприємстві «Дівес-Плюс» місто Городок Львівської області

Керівник проекту (роботи): Малецька Ольга Іванівна, к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджена наказом ЛНАУ від «22» жовтня 2021 року № 408/К-С

2. Строк подання студентом проекту (роботи) до «15» грудня 2022 року

3. Вихідні дані до проекту (роботи): нормативно-літературні джерела за темою роботи, дані аналітичного та синтетичного обліку, фінансова та статистична звітність досліджуваного підприємства, методичні рекомендації, наукові праці, періодичні видання.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
ВСТУП

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Структура та призначення розрахунків підприємств

1.2. Огляд законодавчих актів, нормативних документів та літературних джерел

1.3. Методика досліджень

2. СТАН ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

2.2. Організація бухгалтерського обліку у ПП «Дівес-Плюс»

2.3. Особливості первинного та зведеного обліку розрахунків з дебіторами

2.4. Облік розрахунків з покупцями та замовниками в системі рахунків бухгалтерського обліку

2.5. Контроль за розрахунків з покупцями та замовниками в ПП «Дівес-Плюс»

2.6. Стан екологічної безпеки та шляхи щодо його покращення

3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ

3.1. Шляхи вдосконалення системи бухгалтерського обліку у ПП «Дівес-Плюс»

- 3.2. Вдосконалення обліку розрахунків з дебіторами в умовах журнально-ордерної формою обліку
- 3.3. Шляхи вдосконалення управління дебіторською заборгованістю приватного підприємства «Дівес-Плюс» в контексті її обліково-аналітичного забезпечення
4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ
- 4.1. Аналіз стану охорони праці
- 4.2. Планування заходів з покращення охорони праці та їх фінансування
- 4.3. Економічна ефективність заходів з поліпшення охорони праці
- 4.4. Безпека в надзвичайних ситуаціях
- ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ
- СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
рисунки, таблиці, схеми
6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
З охорони праці та захисту населення		31.05.2022 р.	31.05.2022 р.
З охорони навколишнього середовища		31.05.2022 р.	31.05.2022 р.

7. Дата видачі завдання: «17» 05 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів роботи
1.	Отримання завдання. Вивчення рекомендованої літератури по темі КР. Написання аналітичного огляду. Вивчення об'єкту. Аналіз існуючого стану (складання програми; написання пояснювальної записки; підготовка картографічних матеріалів для кваліфікаційної роботи).	17.05.22 - 30.06.22
2.	Розробка перспективного рішення та його обґрунтування (написання перспективної частини; виготовлення планової основи для основного варіанту роботи).	01.07.22 - 31.08.22
3.	Розробка та обґрунтування пропозицій щодо реалізації роботи. Розробка питань з охорони праці та захисту населення (написання економічної частини роботи; висновків і пропозицій з реалізації роботи; питань з охорони праці і захисту населення; кінцеве редагування пояснювальної записки; оформлення кінцевого варіанту роботи та інших графічних матеріалів, які представляються до захисту в ЕК).	01.09.22 - 31.10.22
4.	Кінцеве оформлення дипломної роботи (здача пояснювальної записки керівнику КР; виправлення його зауважень; проходження перевірки КР на плагіат, здача КР на рецензування; кінцеве оформлення ілюстративних матеріалів, таблиць).	01.11.22 - 25.11.22
5.	Підготовка до захисту в ЕК. Пробний захист на випускній кафедрі (написання доповіді й погодження її з керівником КР; виправлення зауважень у графічній частині).	26.11.22 - 15.12.22

Студент _____
 (підпис)

Фігель М.Р.
 (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____
 (підпис)

Малецька О.І.
 (прізвище та ініціали)

Методичні основи обліку та контролю розрахункових операцій з дебіторами у приватному підприємстві «Дівес-Плюс» місто Городок Львівської області.

Фігель М. Р. – Кваліфікаційна робота. Кафедра обліку та оподаткування – Дубляни, Львівський НУП, 2022.

96 с. текст. част., 25 таблиць, 14 рисунків, 66 літературне джерело.

Перший розділ висвітлює економічну сутність розрахунків з дебіторами, в результаті яких виникає поточна дебіторська заборгованість, нормативно-правове та літературне забезпечення обліку дебіторської заборгованості, а також основні методи досліджень в системі управління дебіторською заборгованістю підприємством.

У другому розділі розкрито організаційно-економічну характеристику досліджуваного підприємства, проаналізовано основні економічні показники діяльності. Висвітлено стан обліку поточної дебіторської заборгованості у ПП «Дівес-Плюс» місто Городок Львівської області. Розглянуто первинний, аналітичний, синтетичний облік поточної дебіторської заборгованості.

У третьому розділі розглянуто питання вдосконалення системи бухгалтерського обліку розрахунків з дебіторами в умовах журнально-ордерної формою обліку, управління дебіторською заборгованістю в контексті її обліково-аналітичного забезпечення.

У четвертому розділі проаналізована охорона праці та цивільний захист ПП «Дівес-Плюс» місто Городок Львівської області.

Ключові слова: приватне підприємство, дебітори, поточна дебіторська заборгованість, облікова політика, бухгалтерський облік, бухгалтерські рахунки, звітність, управління дебіторською заборгованістю, автоматизація.

АНОТАЦІЯ

У дипломній роботі висвітлено сутність, значення і завдання обліку та контролю розрахункових операцій з дебіторами. Досліджено наповнення нормативно-правового та літературного забезпечення обліку дебіторської заборгованості. Проаналізовано організаційно-економічну характеристику досліджуваного підприємства, розкрито основні економічні показники діяльності. Висвітлено стан обліку поточної дебіторської заборгованості. Обґрунтовано необхідність вдосконалення системи бухгалтерського обліку, розроблено модель вдосконалення управління дебіторською заборгованістю в контексті її обліково-аналітичного забезпечення.

ANNOTATION

The thesis highlights the essence, meaning and tasks of accounting and control of settlement transactions with debtors. The content of regulatory and literary support for accounts receivable was studied. The organizational and economic characteristics of the investigated enterprise were analyzed, the main economic indicators of activity were revealed. The state of accounting of current receivables is highlighted. The need to improve the accounting system is substantiated, a model for improving the management of receivables in the context of its accounting and analytical support is completely developed.

ВСТУП

Актуальність теми. В даний час є багато підприємств, діяльність яких можлива лише завдяки вимогам угод з постачальниками. Іншими словами, бізнес позичає речі (тобто на продаж), оскільки у нього дуже мало власних грошей і отримує великі прибутки, не піддаючи їх ризику. Значне місце в системі управління господарською діяльністю займають обов'язки підприємства з розрахунків з постачальниками і підрядниками. Це підтверджується тим фактом, що при прийнятті управлінських рішень щодо тактичних або стратегічних планів компанії керівник спочатку переглядає або аналізує фінансову звітність, зокрема заборгованість компанії, щоб оцінити фінансову стабільність, незалежність і, зрештою, прибутковість компанії.

Для організації обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками використовуються типові форми основних документів, що застосовуються в торгівлі, а також внутрішньовідомчі форми, що застосовуються в усіх галузях народного господарства. Розрахунки з постачальниками здійснюються згідно з укладеним договором поставки продукції або надання послуг, а організація обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками - відповідно до наказу про облікову політику.

Дослідження магістерської роботи зосереджено на різних постачальниках і підрядниках, з якими бізнес бере участь в операціях щодо придбання товарно-матеріальних цінностей, отримання послуг і відповідних будівельно-монтажних проектів, необхідних для ведення бізнесу фінансово-економічної діяльності.

Мета роботи – з'ясувати фінансові основи та зміст розрахунків з постачальниками та підрядниками, а також особливості договірно-правових відносин між покупцями та постачальниками та підрядниками. Також спрямовано на вдосконалення документального оформлення операцій з

постачальниками та підрядниками та обліку розрахунків з контрагентами в умовах функціонування інформаційних систем.

Завданням роботи є розкриття теоретичних аспектів обліку процесу постачання, договірно-правових відносин між покупцями, постачальниками та підрядниками, поглибленого розкриття документації операцій з постачальниками та підрядниками, обліку процесу постачання та транспортно-заготівельних витрат, облік нестач при надходженні ТМЦ та характеристика вдосконалення обліку оплати праці.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в удосконаленні теорії та практики обліку та контролю розрахункових операцій на підприємстві торговельної галузі на основі більш глибоких теоретичних основ, що дозволить удосконалити організацію розрахунків та їх облік, оптимізувати суми дебіторської та кредиторської заборгованості, та зміцнити фінансовий стан підприємства.

Об'єктом дослідження виступає ПП «Дівес-Плюс» у м. Городок Львівської області.

Основними джерелами дипломної роботи були реєстри аналітичного та синтетичного обліку, первинні та зведені записи, річна звітність досліджуваного господарства за 2019-2021 рр, навчальні посібники та спеціальна наукова література.

1.ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

1.Економічний зміст дебіторської заборгованості, її класифікація, критерії визнання та завдання обліку

Коли економіка перебуває у кризовому стані, домовленості між підприємствами, як правило, вирішуються шляхом передоплати за доставку товару покупцеві та виконання послуг для клієнта в майбутньому. Кредиторська заборгованість може все ще існувати на дату балансу, оскільки частина розрахунків компаній все ще завершена після їх прийняття.

Розрахунки з постачальниками і підрядниками виникають у суб'єктів господарювання при здійсненні операцій з придбання ТМЦ, приймання-передачі різних видів виконаних робіт і наданих послуг, у тому числі отримання газу, електроенергії, пари, води, автопослуги, послуги зв'язку, обробки матеріалів. службові цінності тощо. В приватному підприємстві «Дівес-Плюс» використовуються види договорів, пов'язані з надходженням на підприємство активів (рис1.1)

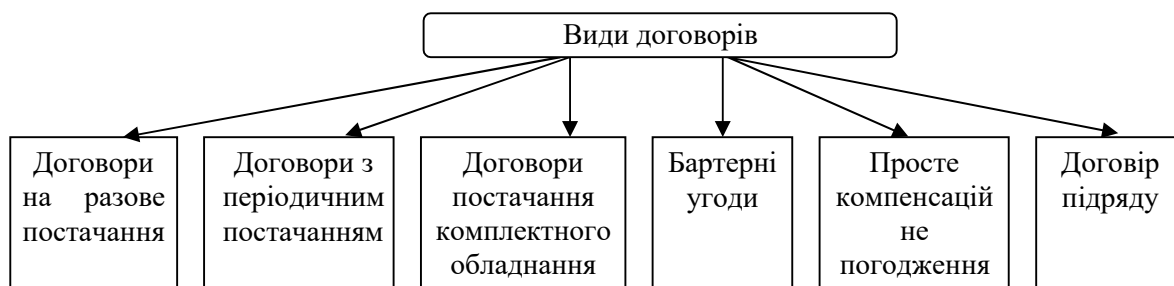

Рис. 1.1 Договори, що стосуються передачі активів у підприємство

Після виконання договору на виконання робіт і послуг і отримання від них продукції і матеріальних цінностей розвиваються відносини підприємства з постачальниками і підрядниками (договори купівлі-продажу, субпідряду тощо).

Постачальники - це фізичні або юридичні особи, які надають продукцію, послуги або робочу силу.

За договорами субпідряду на капітальне будівництво підрядниками є спеціалізовані підприємства або фізичні особи, які здійснюють будівельно-монтажну діяльність під час будівництва об'єктів.

Договір купівлі-продажу окреслює домовленість сторін про постачання товарів, матеріалів і сировини. Основними його положеннями є обов'язок продавця (постачальника) передати покупцеві право власності на конкретне майно та зобов'язання покупця прийняти майно та розрахуватися з продавцем у встановлений ним строк.

При укладенні суб'єктами підприємницької діяльності будь-якого виду майнового договору (договорів), у тому числі зовнішньоекономічних, предметом якого є продукція, застосовуються міжнародні стандарти тлумачення комерційних слів.

Замовник погоджується прийняти та оплатити виконану роботу протягом заданого терміну, а підрядник погоджується виконати певну роботу на свій власний ризик за бажанням замовника, використовуючи його або її матеріали.

Порушення умов договору або інші помилки, допущені підрядником, можуть бути виявлені після того, як клієнт схвалить роботу, і в цьому випадку підрядник має бути повідомлений одноразово.

Якщо однією зі сторін є громадянин, претензії про виявлені недоліки виконаної за договором роботи приймаються від замовника за таких умов: - протягом трьох днів - щодо недоліків будівель і споруд, які не вдалося виявити під час планового приймання робіт. (приховані дефекти); - протягом одного року - через приховані недоліки іншого майна; - протягом шести місяців - щодо інших явних недоліків.

Прийняття покупцем товарів залежить від перевірки їх відповідності вимогам щодо якості, кількості та комплектності, а також технічним специфікаціям, зазначеним у контракті. При надходженні продукції можуть бути виявлені такі розбіжності: - нестача в межах параметрів нормальних придорожніх втрат; - нестача через помилку постачальника; - нестача через

помилку особи, яка супроводжує вантаж, тощо.

У разі нестачі товарів складається господарський акт відповідної форми. Покупець може пред'явити постачальнику претензію відповідно до законодавства у відведений термін. Клієнт здійснює плату за продукцію, яку він фактично отримує, а потім подає претензію щодо будь-якої нестачі, яка перевищує типові природні втрати.

У разі виявлення неякості товару покупець додатково складає акт порівняння. Цей акт буде підставою для подання покупцем претензії до продавця.

Правильно оформлені комерційні рахунки-фактури, рахунки-фактури, транспортні характеристики, сертифікати якості, сертифікати походження, паспорти, дорожні листи, коносаменти, вантажно-митні декларації, податкові накладні тощо є основними супровідними документами. Представнику компанії видається довіреність на отримання продукції та матеріалів зі складу постачальника.

Для оформлення виконаних робіт і послуг (послуг) часто використовуються акти приймання-передачі робіт. На окремі роботи (послуги) може бути оформлена додаткова документація (квитанції, ордери тощо). Сторона, що приймає, і сторона, що передає, підписують юридично дійсні документи.

Види постачання представлені в таблиці 1.1. де розкривають певні ознаки, які можуть бути використані для здійснення доставки.

Нижче наведено приклади чинників, які можуть вплинути на вибір постачальника:

- 1) умови оплати;
- 2) конкурентоспроможність витрат;
- 3) умови гарантії;
- 4) місцезнаходження;
- 5) ремонт і післяпродажне обслуговування також важливі;
- 6) товари постачальника повинні відповідати вимогам якості.

Таблиця 1.1

Види постачання

Типи	Особливості
1	2
Постачання	особливий вид продажу: продавець (постачальник) платить покупцеві за передачу товарів (клієнту)
Постачання відфактуроване	товарний документ (рахунок-фактура з переліком відвантажених товарів або наданих послуг із зазначенням їх вартості, дати виписки, найменування та адреси продавця та покупця та інших даних) випикується та передається покупцеві відповідно до умов фактично виконаної угоди
Миттева доставка	умова в договорі купівлі-продажу, який передбачає передачу придбаних речей клієнту відразу після підписання контракту
Невідфактуроване постачання	матеріальні цінності надходять фірмі (або організації, установі) без рахунків постачальника; натомість вони виставляються згідно з актами приймання-передачі. Записи сторнуються, щоб відобразити справжню вартість доставки після отримання документації постачальників.
Складське постачання	постачання матеріально-технічного постачання, при якому товари відправляються від виробника до підприємства-споживача через бази і склади постачально-збутових організацій. Для фірми-споживача складське постачання призводить до збільшення витрат на обробку та зберігання товарів на складах.
Транзитне забезпечення	спосіб матеріально-технічного постачання, при якому виробник відправляє продукцію безпосередньо покупцям, а не використовує потужності та склади постачально-збутових компаній. На відміну від складського постачання, транзитне постачання гарантує скорочення часу виробництва, який витрачається на сферу обігу, скорочення витрат, пов'язаних з вантажно-розвантажувальною діяльністю, а також зменшення потреби в складському зберіганні товарів.

7) можливість купувати безпосередньо у виробників або дистриб'юторів;

8) виробничі потужності та обсяги за останні роки.

Коли присутні як внутрішні (план відомства, зміна асортименту), так і зовнішні (економічні, політичні, соціальні, культурні, технологічні, законодавчі, правові, ринкові, кон'юнктурні, зв'язки постачання) економічні елементи, це створює проблеми та обмеження.

На рис. 1.1 зображено загальний інструментарій для спілкування між постачальником і підприємством.

Рис. 1.2. Інструменти взаємодії бізнесу в секторі постачання

Термін «купівля-продаж» стосується свого роду договірних відносин, коли одна сторона передає або погоджується передати майно (тобто товари) у власність іншій стороні (покупцеві), а покупець погоджується прийняти майно (тобто товари) і заплатити певну суму грошей в обмін. Товаром, на який поширюється договір купівлі-продажу, можуть бути будь-які

предмети, які відповідають інструкціям ЦКУ. Угода може бути досягнута щодо купівлі-продажу товарів, до яких продавець має доступ на момент підписання договору, а також товарів, які продавець вироблятиме або придбає в майбутньому. В договорі купівлі-продажу, крім зобов'язань отримати погоджену оплату та передати право власності на придбану продукцію, умови щодо якості, умови доставки, процес вирішення суперечок, відповідальність сторін тощо.

Будь-який учасник договору може виступати в ролі як кредитора, так і боржника. Це залежить від того, що сторона очікує отримати від контракту, наприклад гроші чи пільги чи витрати, пов'язані з веденням бізнесу.

Контракт поставки містить унікальну вимогу, згідно з якою активи, придбані за ним, повинні використовуватися лише для здійснення операцій компанії. Як наслідок, концепція автономності бухгалтерського обліку дотримується протягом усього виконання договору поставки.

Мета, з якою використовується майно, отримане в результаті таких відносин, є ключовим показником, який відокремлює договір інтересу від договору купівлі-продажу. Постачання, яке стало можливим завдяки цьому контракту, є запланованим і часто відбувається за обставин, які не обов'язково притаманні процедурі купівлі-продажу.

1.2.Огляд законодавчих актів, нормативних документів та літературних джерел

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (від 16.07.99 р. № 996-У) визначає правові засади організації, регулювання та бухгалтерського обліку в цій країні [1]. У цьому правовому документі викладено основні поняття бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також цілі бухгалтерського обліку, організаційну структуру бухгалтерського обліку в організації, загальні стандарти фінансової звітності та контроль за дотриманням законодавства про бухгалтерський облік та фінансову звітність.

«План рахунків бухгалтерського обліку майна, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» був прийнятий Міністерством фінансів України 30 листопада 1999 р. [11] для повного відображення в бухгалтерському обліку господарської діяльності. У плані визначаються синтетичні рахунки та їх субрахунки. Ці рахунки поділяються на дев'ять класів: необоротні активи, запаси, кошти, розрахунки та інші активи; власний капітал і забезпечення зобов'язань; довгострокові зобов'язання; поточні зобов'язання; доходи та результати діяльності; витрати по елементах; і витрати на діяльність. Позабалансові рахунки та рахунки, до яких вони належать, підпадають під інший нульовий клас.

Значною літературою є «Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» [6]. За класами вказується мета та методи ведення облікових записів для кожного рахунку та субрахунку. Розрахунки з постачальниками і підрядниками обліковуються на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками», який містить різні субрахунки згідно з Інструкцією.

«Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку» були прийняті в результаті реформування бухгалтерського обліку в Україні, яка базувалася на міжнародних стандартах.

П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», який є основним документом, який регулює процес визнання, оцінки та обліку, визначає, що дебіторська заборгованість - це сума боргу дебіторів на певну дату, і що боржники визнаються законними та фізичні особи, які внаслідок попередніх подій заборгували бізнесу певні суми грошей, їх еквіваленти або інші активи.

При розгляді дебіторської заборгованості як активу підприємства необхідно враховувати право (вимога) на отримання таких ресурсів, а не самі ресурси.

Бізнес може отримати майбутні фінансові вигоди від дебіторської заборгованості, тому вона визнається активом і є надійною, якщо відома її сума (рис. 1.3) [54].

Рис. 1.3. Критерії визнання дебіторської заборгованості активом

Відповідно до принципу нарахування поточна дебіторська заборгованість виникає в результаті таких подій, як доставка товарів або послуг, виконання завдань або надання послуг клієнтам (за відсутності передоплати або негайної оплати).

Достовірність відображення дебіторської заборгованості в бухгалтерському обліку по кожному дебітору та її заборгованості окремо, а у фінансовій звітності (балансі) зведено за підсумком усіх майнових вимог підприємства до інших осіб є умовою ефективного управління підприємством. активів підприємства та ключовою складовою податкової політики підприємства.

Дебіторська заборгованість у підприємства виникає внаслідок двох подій (які принципово протилежні одна одній), а саме:

- відвантаження виготовленої продукції, виконання робіт, надання послуг у разі прострочення оплати їх вартості;

- попередня оплата товарів, робіт, послуг у разі невиконання постачальником своїх зобов'язань.

Бюджет податків і платежів, страхові організації, банківські установи, пов'язані особи (спільна діяльність, участь у капіталі), інші організації (наукові, консультаційні, юридичні; надання послуг - зв'язок, охорона, пошта, інформаційне забезпечення та ін.); у фізичних осіб може виникнути дебіторська заборгованість при розрахунках (щодо заробітної плати, розрахунків за підзвітними сумами, відшкодування матеріальних збитків). Кожна господарська операція, як відомо, має бути відображена в бухгалтерському обліку. У методичних рекомендаціях наведено перелік та опис форматів усіх журналів ордерів та відомостей, які рекомендовано використовувати в агроформуваннях.

Для встановлення відносин з постачальниками слід використовувати договірні угоди. Наявність договору сама по собі не забезпечує захисту від будь-чого, тому також важливо мати це на увазі.

Договір повинен бути складений правильно, щоб запобігти будь-яким грошовим або матеріальним збиткам (збиткам), як прямим, так і непрямим, у разі невиконання постачальником своїх обов'язків. Робота бухгалтера зі складання та роз'яснення договорів зазвичай не застосовується безпосередньо. Йому дозволяється лише консультувати з питань, пов'язаних із підготовкою документів (таких як заявки, рахунки-фактури та замовлення), замовленням, формою та способом оплати (такими як готівка чи інші способи оплати, національні чи іноземні). валюта, до або після поставки тощо), а також інші питання, що стосуються бухгалтерського та податкового обліку. Однак загалом «контрактна» робота входить до компетенції адвоката компанії, і, як наслідок, така робота потребує високого рівня професійного розуміння кількох юридичних проблем. Бухгалтер зобов'язаний ознайомитися з основними моментами договору (контракту)

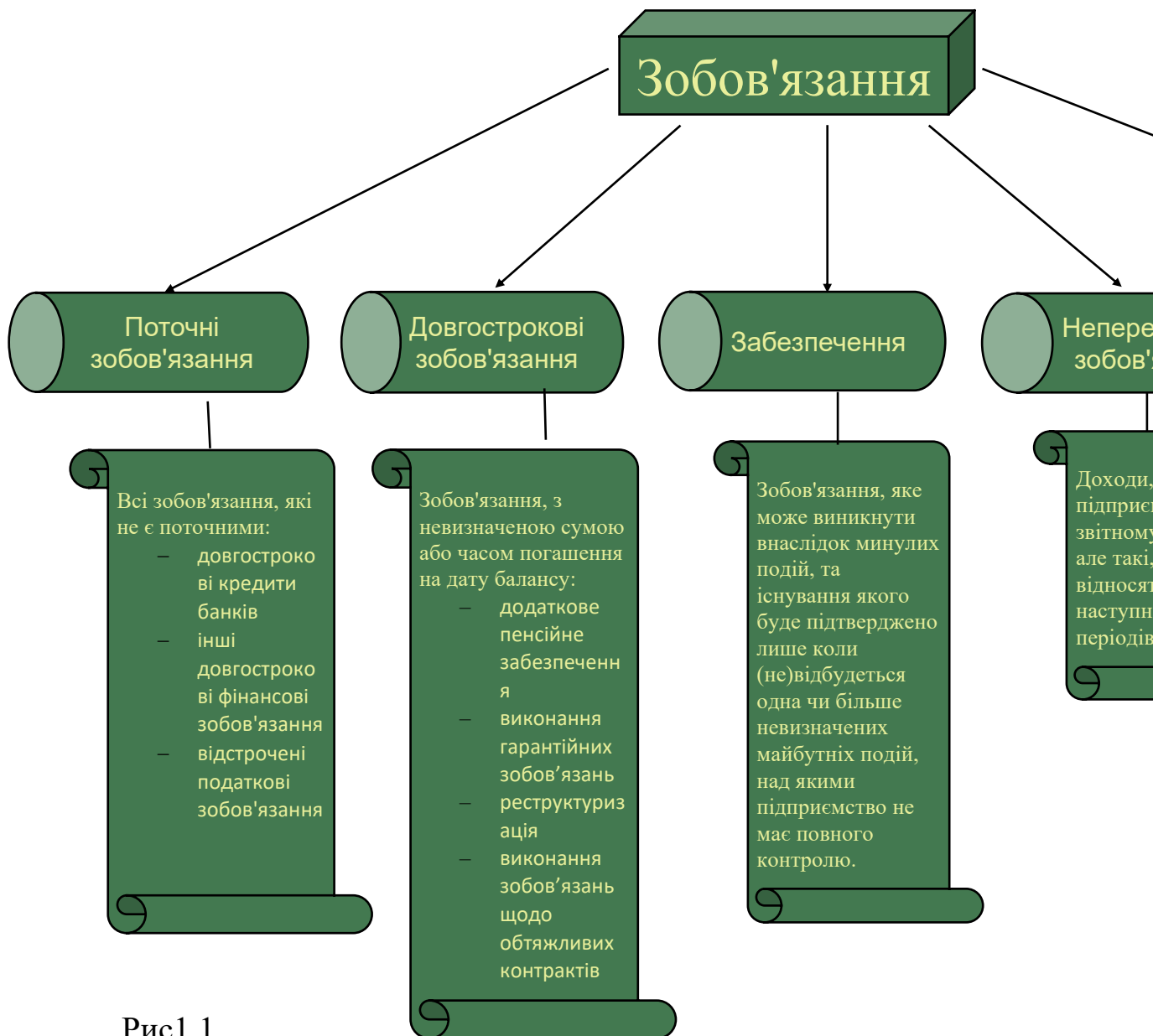

Рис1.1

оцінити їх дійсність з точки зору бухгалтерського та податкового обліку і тільки після цього підписувати встановлені документи для операцій з будь-яким постачальником або підрядником. Можливість контролювати відповідність отриманих товарно-матеріальних цінностей, робіт чи послуг умовам договору, своєчасно утримувати розрахунки за ними, достовірно відображати розрахунки з постачальниками і підрядниками в бухгалтерському та податковому обліку - ще одна перевага наявності практичне знання основних положень договору.

Слід зазначити, що не завжди укладаються договори з постачальниками. Торговельна діяльність - взаємодія з постачальниками - часто має місце, коли це так. У цьому випадку зв'язки створюються відповідно до закону [18].

Залежно від того, як ви домовитеся з постачальником: щодо наступної, після поставки продукції, оплати чи передоплати поставлених товарів, розрахунки з постачальниками за іншим варіантом здійснюються за принципом «товар 1 - гроші 2» або «схема гроші - товар». Інший вибір - «товар за товар», іноді відомий як бартер або бартерне підприємство.

Передоплата надзвичайно поширена, оскільки вона захищає виробника від нечесних клієнтів. Ринок починає чіткіше демонструвати всі переваги перевиробництва, а виробники (постачальники) стають більш відкритими для надання знижок, поетапних платежів і відстрочок платежу, тобто на наступний платіж (всього розміщеного товару) або частини), віддалених у часі від пункту доставки товару. У результаті можливі форми передоплати: - ціла (100%) - половина

Немає істотних відмінностей в оформленні документів, платіжному дорученні або попередній повній або частковій оплаті. Відрізняється лише те, як така операція відображається в бухгалтерському та податковому обліку.

На підставі рахунку-фактури, який виставив постачальник згідно з умовами договору, здійснюється передоплата. Якщо договір є довгостроковим і

передбачає зберігання різноманітних товарів, рахунок-фактура формується згідно з усним або письмовим замовленням (заявкою) на закупівлю (закупівля визначається на попередній сторінці та зазначається в договорі). Подібно до придбання товарів у закладах роздрібної торгівлі, передоплата за роботи чи послуги у закладах побутового обслуговування, зв'язку, автосервісу тощо призводить до створення рахунку на оплату [6].

Поняття «відповідальності» в бухгалтерському обліку є більш обмеженим, ніж у цивільному праві, оскільки:

- а) зобов'язання в бухгалтерському обліку виникає з джерел, відмінних від Цивільного кодексу, таких як фінансові, трудові або окремі законодавчі акти, що регулюють господарські відносини;
- б) договір є лише юридичним фактом; отже, бухгалтерський облік фіксує договірні зобов'язання в момент їх виконання; та
- в) немає різниці між поняттям «відповідальність» у законодавстві та бухгалтерському обліку.

Як наслідок, держава пропонує юридичний нагляд за договорами з продавцями та підрядниками. Затверджено методику ведення бухгалтерського обліку на суміжних субрахунках рахунку «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» рахунок № 63 для відображення розрахунків. Записи про фінансові операції вносяться до відповідних реєстрів бухгалтерського обліку відповідно до законодавства.

Договір, який підприємство укладає з постачальником, згідно з яким від нього вимагається сплатити певну суму грошей в обмін на отримані послуги та товари, регулюється Господарським кодексом.

1.3. Методика досліджень

В якості основної методики дослідження використано діалектичний підхід до різноманітності виявлених труднощів. Діалектичний метод пізнання дійсності, системний підхід до вивчення економічних явищ, теоретичні розробки вітчизняних і зарубіжних вчених з досліджуваної

проблематики, рівень її розробленості, уточнення в спеціальній літературі, наявність і характер перв. теоретичні та методологічні основи проведення економічних досліджень у даній дипломній роботі. наукові знання, отримані з ресурсів дослідника.

Для вирішення завдань дослідження використовуються такі методи, як абстрактно-логічний розрахунок, нормативний аналіз, статистико-економічний аналіз, порівняльний аналіз, документування, оцінка, узагальнення балансу, метод подвійного відображення бухгалтерських розрахунків, звітність.

При розгляді та висвітленні питань економічної оцінки економічних показників ПП «Дівес-Плюс» використано економіко-математичний підхід та метод економічного аналізу.

Документація використовується як основна форма обліку об'єкта з метою забезпечення постійного і постійного контролю за господарськими операціями в бухгалтерському обліку. Разом із правочином має бути складений відповідний документ, який є письмовим доказом здійснення кожної господарської операції. Такий підхід застосовано в дипломній роботі, щоб акцентувати увагу на основних джерелах обліку виробничих запасів.

Єдина міра, оцінка, необхідна для узагальнення багатьох різних речей, які відображає бухгалтерський облік. Оцінка - це метод вимірювання фінансової вартості систем і процедур. Це вимога в дипломній роботі для відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку.

Бухгалтерські рахунки - це техніка організації економічних операцій, які кодифіковані відповідними документами відповідно до економічно однорідних характеристик. Такий підхід до обліку дозволяв систематично збирати дані про діяльність господарства.

Для відображення господарських операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку використовується метод подвійного відображення, при якому кожна сума операцій записується в певній послідовності на двох

рахунках. Цей підхід використовувався для обліку виробничих запасів у основних економічних операціях.

Бухгалтерський баланс, який дає змогу відслідковувати зміни у складі активів, джерел і зобов'язань та надає інформацію про фінансовий стан підприємства, був необхідний для збереження інформації про наявність та склад майна господарства.

У дослідженні використано дані господарського обліку та статистичної звітності, нормативно-правові документи, наукові дослідження, дані первинного, зведеного, аналітичного та синтетичного обліку.

2.СТАН ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ І ПІДРЯДНИКАМИ

2.1.Організаційно-економічна характеристика підприємства

Приватне підприємство "ДІВЕС-ПЛЮС" створене для здійснення комерційної виробничої, торгівельної та господарської діяльності в порядку передбаченому чинним законодавством України. Підприємство створене і діє на підставі законодавства України, у тому числі Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України та інших чинних нормативно-правових документів. Предметом діяльності підприємства є виробництво металевих конструкцій і частин конструкції.

Майно підприємства становлять основні фонди та оборотні кошти, а також цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі підприємства.

Приватне підприємство «ДІВЕС-ПЛЮС» зареєстроване за адресою Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок.

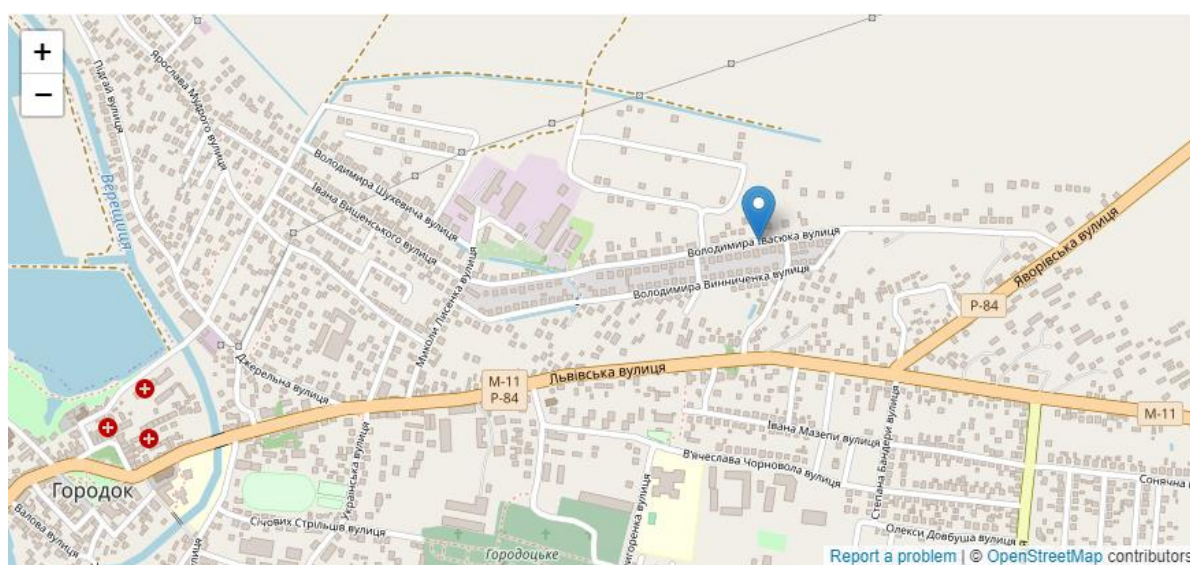

Рис. 2.1. Географічне розташування підприємства

Площа потужностей виробництва підприємства складає 1.4271 га. (Рис2.2.) Призначена для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та

іншої промисловості

Рис. 2.2 Географічне розташування ПП «Дівес-Плюс»

ПП спеціалізується на виробництві будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій що включає а себе профіль CD UD, заготовка профілю армуючого, маяк, перфорований кутник, підвіс, пластиковий кутник, профіль цокольний, штріпс, штукатурний кутник

Підприємство є юридичною особою. Воно володіє, користується на власний розсуд майном, здійснює свою діяльність на основі господарського розрахунку, спрофінансування, рентабельності, має самостійний баланс, рахунки в національній та іноземній валютах в установах банків, круглу печатку з своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом.

Гнучкі цінові варіанти, бонусна система та інші індивідуальні особливості клієнта дозволяють швидко та ефективно виконувати будь-яке завдання, незалежно від його складності.

Експерти в організації ніколи не діють за принципом «продати», натомість вони завжди готові допомогти та надати мудру пораду.

За 2021 рік реалізовано продукції підприємства на суму 141893,1 тис грн., з них реалізовано на експорт 7 235 тис.грн., що складає 5,1% (табл. 2.1. рис 2.3.)

Аналіз дебіторської заборгованості проводиться, щоб вирішити основну проблему, яка виникає під час управління бізнесом, і максимізувати ступінь прибутковості та ліквідності

Таблиця 2.1.

Структура доходу від продажу продукції в ПП «Дівес-Плюс», 2021р

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Сума, тис.грн.	Питома вага в загальному об'ємі реалізації, %
В Україні:		
Профіль CD UD	16 989,1	12,0%
Заготовка профілю армуючого	43 524,3	30,7%
Маяк	12 350,9	8,7%
Перфорований кутник	7 998,5	5,6%
Підвіс	8 854,2	6,2%
Пластиковий кутник	29 637,9	20,9%
Профіль цокольний	3 385,6	2,4%
Штріпс	10 135,1	7,1%
Штукатурний кутник	1 782,0	1,3%
Експорт		
Заготовка профілю армуючого	7 235,5	5,1%
Всього	141 893,1	100%

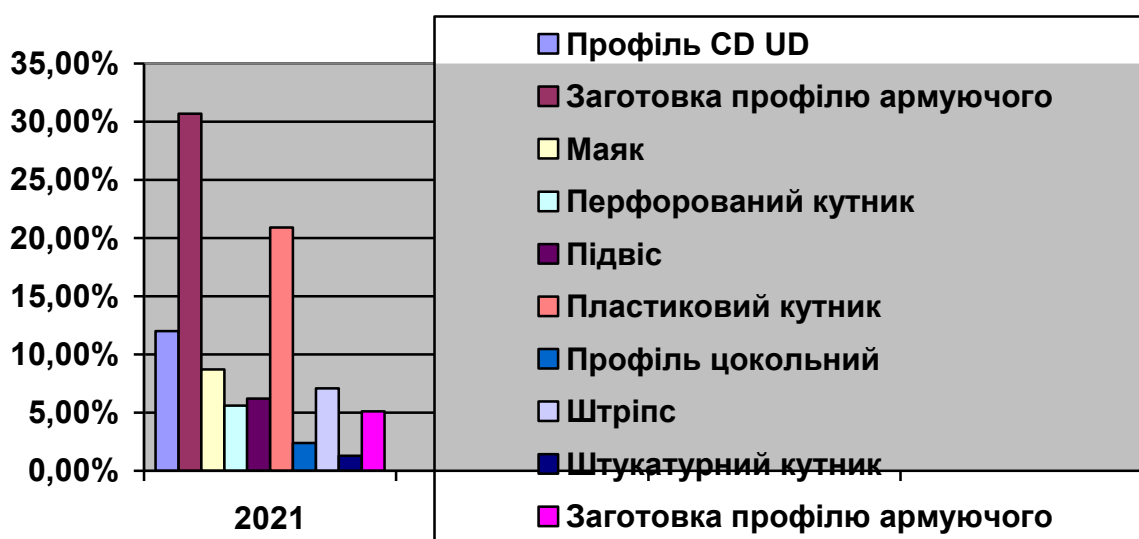

Рис. 2.3. Структура доходу від продажу продукції в ПП «Дівес-Плюс», 2021р

Менеджер повинен спочатку вміти точно оцінити фінансовий стан своєї компанії та її конкурентів, щоб забезпечити виживання фірми в поточних економічних умовах. Фінансовий стан організації є

найважливішим аспектом її економічної діяльності. Вивчається конкурентоспроможність фірми, можливість ділового співробітництва, економічні інтереси підприємства та його партнерів.

Для успішного ведення господарської діяльності та здійснення платних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями підприємство повинно мати необхідні для цього фінансові ресурси. Це відомо як фінансовий стан підприємства. Загальні результати діяльності підприємства, включаючи зусилля з управління фінансовими ресурсами, вважаються відображеними у фінансовому стані, або фінансовій роботі [7].

Фінансовий стан підприємства найкраще демонструє його прибутковість, ліквідність, платоспроможність та доступність власних фінансових ресурсів. І якщо кожен із цих показників узгоджується, бізнес є стійким. Перевірка дебіторської та кредиторської заборгованості є кінцевим результатом дослідження у ПП «Двес-Плюс» Городоцького району Львівської області (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки дебіторської та кредиторської заборгованості в
ПП «Двес-Плюс», тис. грн.

Показники	Станом на 31.12.2020 р.	Станом на 31.12.2021 р.	Відхилення, +/-
Дебіторська заборгованість за товари роботи і послуги	10005,9	13150,2	3144,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	235,7	605,2	369,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	21 464,6	21271,9	-192,7
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи і послуги	18547,3	5698,8	-12848,5
розрахунками з бюджетом	342,7	704,7	362
розрахунками зі страхування	0,2	-	-0.2
розрахунками з оплати праці	0,5	10,3	9.8
Інші поточні зобов'язання	14423,3	26312,3	11889

Проаналізувавши динаміку дебіторської заборгованості (рис.2.4.) в ПП «Дівес-Плюс» ми побачили, що дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги збільшилася на 3144,3 тис грн. натомість поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги зменшилася на 12848,5 тис грн, а заборгованість по інших поточних зобов'язаннях збільшилася на 11889 тис грн.(рис.2.5.)

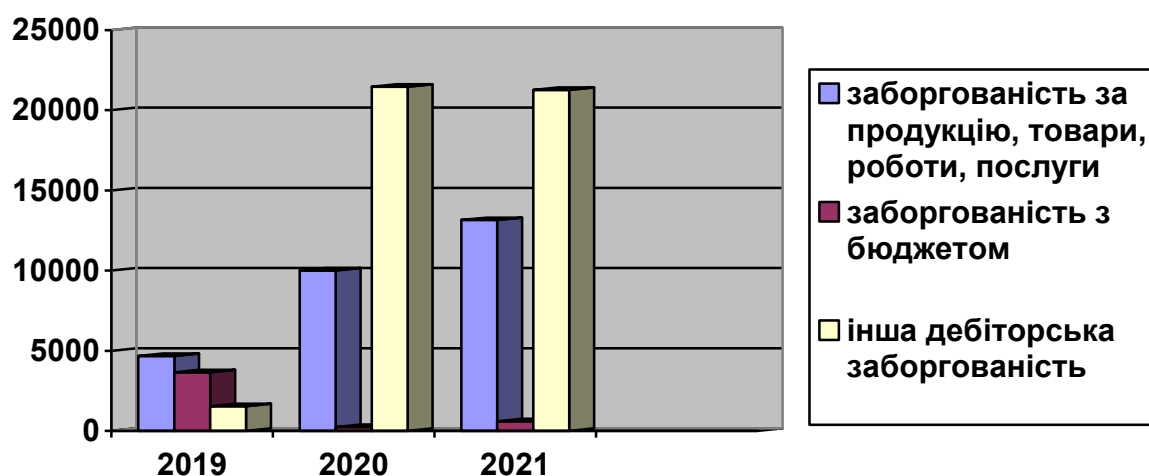

Рис. 2.4. Величина дебіторської заборгованості в ПП «Дівес-Плюс»

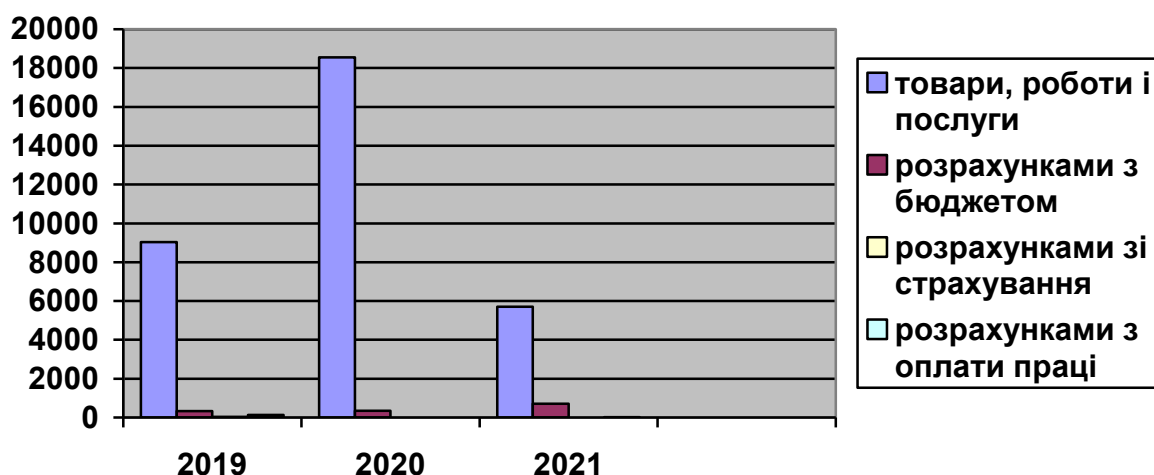

Рис 2.5.Величина поточної кредиторської заборгованості ПП «Дівес-Плюс»

Таблиця 2.3.

Структура дебіторської заборгованості ПП «Дівес-Плюс» станом на
31.12.2020р.

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	Сума, тис.грн.	Предмет виникнення заборгованості	Дата виникнення	Планована дата погашення
АРС-КЕРАМІКА ТОРГОВА ГРУПА ТОВ	965,7	будівельні вироби з металу та пластмаси	3-й квартал 2020	30.06.2021
Енергопрофіль ПП	2 519,4	будівельні вироби з металу та пластмаси	3-й квартал 2020	30.06.2021
Севлюш Буд ТД ТОВ	564,1	будівельні вироби з металу та пластмаси	3-й квартал 2020	30.06.2021
ТЕРМОПЛАСТ ПЛЮС ТзОВ	579,2	будівельні вироби з металу та пластмаси	3-й квартал 2020	30.06.2021
ЮА-СТАНДАРТ Товариство з обмеженою відповідальністю	916,4	будівельні вироби з металу та пластмаси	3-й квартал 2020	30.06.2021
ЮАЖ ТОВ	1 123,5	будівельні вироби з металу та пластмаси	3-й квартал 2020	30.06.2021
інші контрагенти, кожен з яких складає менше 5% (32 контрагенти)	3 337,6	будівельні вироби з металу та пластмаси	3-й квартал 2020	30.06.2021
Всього	10 005,9			
Дебіторська заборгованість з бюджетом, рядок 1135	Сума, тис.грн.	Предмет виникнення заборгованості	Дата виникнення	Планована дата погашення
Розрахунок з ПДВ	235,700		31.12.2020	31.03.2021
Всього	235,700			
Інша дебіторська заборгованість, рядок 1155	Сума, тис.грн.	Предмет виникнення заборгованості	Дата виникнення	Планована дата погашення
Aluteam-Alumeco Sp z.o.o (Польща)	2 319,9	аванс за метал зг.договору купівлі-продажу	30.11.2020	31.01.2021
TIANJIN ZHANZHI STEEL CO.,LTD (Китай)	14 004,2	аванс за метал зг.договору купівлі-продажу	30.10.2020	31.03.2021

Продовження табл. 2.3.

YONGBO CENTER ENTERPRISE LIMITED (Китай)	2 332,0	аванс за сітку з скловолокна зг.договору купівлі-продажу	30.10.2020	31.01.2021
інші дебітори частка яких складає менше 5% (до 20-и контрагентів)	2 808,5			
Всього	21 464,6			

Найбільша частка дебіторської заборгованості станом на 31 грудня 2020 року припадає на приватне підприємство Енергопрофіль, що становить 2 519,4 тис грн. що становить 20 %. Друге місце займає ТОВ ЮАЖ - 1123,5 тис. грн. найбільшу частину дебіторської заборгованості складають інші контрагенти, кожен з яких складає менше 5% (32 контрагенти) - 3 337,6 тис. грн. (табл. 2.3)

Проведений аналіз основних показників діяльності ПП «Дівес-Плюс», що більшість показників у 2021 році збільшилася порівняно з 2020 роком.

Інша дебіторська заборгованість зокрема з контрагентом TIANJIN ZHANZHI STEEL CO.,LTD збільшилася на 14004,2 тис грн, що становить 65% від всього іншої заборгованості. Хочемо відмітити що станом на 31 грудня 2021 всю дебіторську заборгованість погашено.

Ліквідність, або здатність швидко продати активи та отримати гроші для задоволення поточних кредиторів, є найважливішою ознакою фінансового стану компанії. Швидкість і ефективність, з якою бізнес виконує ці операції, визначає ефективність його діяльності в цілому. У таблиці наведено результати розрахунку показників для аналізу ліквідності. (Табл.2.4., 2.5.)

На підставі даних табл. 2.4, можна зробити наступні висновки, що розраховані коефіцієнти відповідають нормативному значенню.

Таблиця 2.4.

Показники ліквідності ПП «Дівес-Плюс» за 2019-2021 роки

Показник	Рік			Абс. відхилення 2021-2019, (+, -)	Нормативне значення
	2019	2020	2021		
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,68	1,87	1,93	0,25	1-2
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7	1,05	0,87	0,16	0,6-1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,1	0,09	0,03	-0,07	0,2-0,6
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	2079 0,0	2917 0,0	3999 8,9	19208,9	>0

Коефіцієнт поточної ліквідності протягом досліджуваного періоду має тенденцію до зростання і у 2021 році складає 1,93, це означає, що підприємство володіє значним обсягом вільних ресурсів, котрі утворилися завдяки власним джерелам забезпечення. Розподіл готівки на дебіторську заборгованість у зв'язку зі значним накопиченням запасів приватної компанії може свідчити про погане управління активами. Можливо, корпорація не користується всіма своїми кредитними можливостями одночасно.

Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2021 році збільшився на 0,16 порівняно з 2019 роком і складає 0,87. Такий результат свідчить про те, що підприємство не має достатніх платіжних можливостей щодо погашення поточних зобов'язань при умові своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами.

Проаналізувавши динаміку показників фінансової стійкості компанії, ми приходимо до наступних висновків. Відсоток власності

самого бізнесу по відношенню до загальної суми грошей, витрачених на його діяльність, відомий як коефіцієнт автономії.

Таблиця 2.5.

Показники платоспроможності та фінансової стійкості ПП
«Дівес-Плюс» за 2019-2021 роки

Показник	Роки			Абсолютне відхилення 2021–2019, (+, -)
	2019	2020	2021	
Коефіцієнт загальної платоспроможності	0,87	0,98	1,23	0,36
Коефіцієнт фінансування	1,14	1,01	0,80	-0,34
Коефіцієнт фінансової залежності	2,16	2,02	1,81	-0,35
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотнім капіталом	0,51	0,52	0,63	0,12

Динаміка цього показника знаходиться в ідеальних межах, що впливає на фінансову незалежність досліджуваної фірми.

Відповідний коефіцієнт, який ілюструє фінансову залежність фірми від позикового капіталу, описує фінансову залежність бізнесу. Цей показник у підприємстві знижувався протягом усього досліджуваного періоду, що є позитивною тенденцією на -0,34.

Таблиця 2.6.

Коефіцієнти рентабельності в ПП «Дівес-Плюс»

Показник	Роки			Абсолютне відхилення 2021–2019, (+, -)
	2019	2020	2021	
Коефіцієнт рентабельності активів;	0,46	0,49	0,44	-0,02
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу;	0,20	0,19	0,13	-0,07
Коефіцієнт рентабельності діяльності.	0,05	0,04	0,06	0,01

Коефіцієнт власного капіталу використовується для підтримки поточних операцій. За весь період дослідження цей індекс зріс з 0,51 до 0,63, що є сприятливим розвитком.

Аналізуючи дані табл.2.6, необхідно зазначити, що на 2021 рік діяльність ПП «Дівес-Плюс» є прибутковою. За підсумками 2021 року прибуток від діяльності підприємства складає 11495,5 тис. грн., у 2019 році підприємство мало такі результати діяльності 5509,9 тис. грн.

2.2. Організація бухгалтерського обліку у ПП «Дівес-Плюс»

Логічна організація бухгалтерського обліку передбачає створення системи, яка гарантувала б оперативне виконання планових заходів, контролю, управління, надання вичерпної, достовірної та неупередженої інформації з мінімальними витратами ресурсів і праці.

З моменту реєстрації фірми, установи чи організації до моменту її ліквідації бухгалтерський облік на цих підприємствах ведеться регулярно. Українська грошова одиниця є єдиною валютою, що використовується в бухгалтерському обліку.

Згідно з чинним законодавством та установчими документами підприємства, до компетенції керівництва (власника) підприємства належить вирішення питань організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

Основою раціональної організації бухгалтерського обліку є застосування таких загальновизнаних передумов:

- вивчення структури, технології та організаційної структури виробництва;
- організація апарату бухгалтерського обліку та роботи бухгалтерських працівників;

- організація облікового процесу (визначення обсягу облікових робіт);
- організація досконалого володіння працівниками бухгалтерії (бухгалтером, власником) чинними законодавчими та нормативними актами

Є три кроки для повного виконання процедури бухгалтерського обліку:

1. Первинний облік – це процес вивчення та реєстрації господарських процесів і подій.
2. Процес обліку господарської діяльності на рахунках бухгалтерського обліку та облікових регістрах є другим етапом поточного обліку.
3. Процес узагальнення останніх облікових даних у бухгалтерському обліку є третім і останнім обліковим етапом.

Підприємство повинно самостійно організувати такі облікові заходи на кожному рівні облікового процесу в особі власника або виконавчого органу (посадової особи):

Визначення методів і прийомів відображення номенклатур бухгалтерського обліку (вибір форми обліку), визначення номенклатури бухгалтерського обліку (перелік економічних явищ і процесів, що підлягають відображенню в системі бухгалтерського обліку), вибір матеріальних носіїв інформації, їх переміщення та збереження (згідно з обліковими формами, облікова номенклатура, обчислювальна техніка).

Бухгалтерський облік на підприємствах, в установах, організаціях може вести: о стороння бухгалтерська фірма (відділ).

- підрозділ підприємства під керівництвом головного бухгалтера або штатного бухгалтера;
- централізована бухгалтерія;
- спеціальною організацією (аудиторською фірмою) або нестатутним спеціалістом-бухгалтером (підприємцем без утворення юридичної особи) на

договірних засадах, якщо підприємство, установа, організація не мають бухгалтерських служб;

- самостійно власниками або керівниками (виконавчими директорами) на підприємствах малого підприємництва (даний вид обліку застосовний до цих видів бізнесу).

Власник (керівник, виконавчий орган) в односторонньому порядку обирає форму організації для ведення бухгалтерського обліку підприємства особисто. Вони відповідають за налагодження систем бухгалтерського обліку на підприємствах, якими керують їхні власники (керівники).

Облік фінансово-господарської діяльності великих і середніх підприємств, організацій і установ покладається на бухгалтерів.

Головний виконавчий директор підприємства несе відповідальність як за наймання, так і за звільнення головного бухгалтера за згодою вищого органу управління або власника, якщо це можливо.

Три найпоширеніші форми організаційних структур бухгалтерського обліку - лінійна, лінійно-штабна та функціонально змішана. За даними наукової літератури, можна виділити ряд їхніх відмінних характеристик - вони постійні та унікальні: детальний розподіл праці; обов'язкова наявність централізованого механізму лічильника бухгалтерської діяльності (найчастіше цю функцію виконує головний бухгалтер); суворі ієрархія (тобто всі підрозділи підпорядковані по горизонталі керівнику бухгалтерської служби (головному бухгалтеру)). Такі характеристики забезпечують чітко структуровані, формалізовані та запрограмовані бухгалтерські процедури.

У ПП «Дівес-Плюс » діє лінійно-штабна організаційна структура бухгалтерії, що наведена на рис. 2.6.

Кожен бізнес повинен мати унікальну облікову політику. Облікова політика визначається як «сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності» відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та

фінансову звітність в Україні» та НП(С)БО 1 «Заг. вимоги до фінансової звітності».

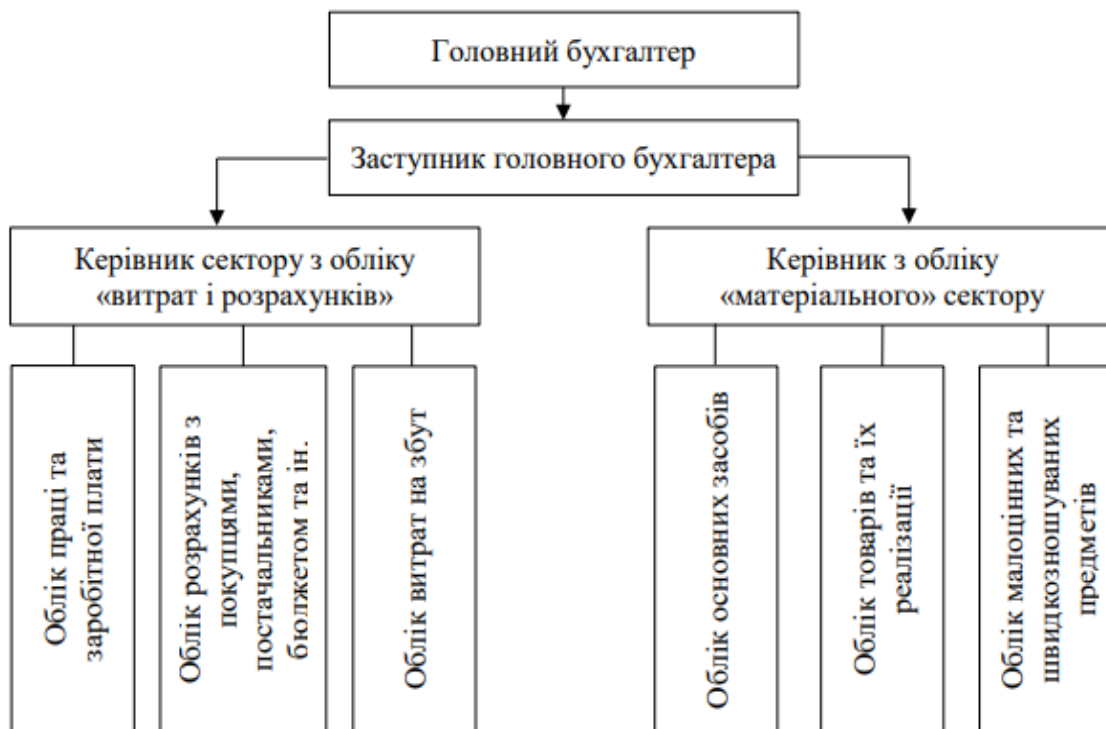

Рис. 2.6. Організаційна структура бухгалтерії ПП «Дівес-Плюс»

Керівники та головні бухгалтери відіграють вирішальну роль у визначенні облікової політики. Від їх компетентності та міжособистісних стосунків залежить успіх реалізації ними облікової політики підприємства. Зокрема, на головного бухгалтера або особу, яка веде бухгалтерію підприємства, покладено низку обов'язків. Вони включають організацію контролю за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій, складання та подання фінансової та статистичної звітності у встановлені терміни, участь у створенні матеріалів щодо забезпечення фінансування.

Тоді керівник підприємства зобов'язаний створити необхідні умови для належного ведення бухгалтерського обліку, гарантувати неухильне виконання всіма пов'язаними з бухгалтерією відділами, службами та персоналом, а також законні вимоги бухгалтера щодо дотримання реєстрації наказів, та подання первинних бухгалтерських документів.

Організаційний аспект облікової політики передбачає пояснення застосування методів бухгалтерського обліку з точки зору побудови бухгалтерської служби, її складу та підпорядкованості окремих облікових підрозділів і працівників, визначення місця бухгалтерського обліку в системі управління, взаємодії з іншими послуги.

При визначенні облікової політики підприємства слід враховувати такі суттєві фактори: форму власності, організаційну структуру та правовий статус підприємства; господарська діяльність, що визначає особливості та умови роботи бухгалтера; параметри підприємства за видами діяльності, товарною номенклатурою та чисельністю працівників; взаємозв'язок з податковою системою, наявність пільг та умови їх отримання; та обставини надання

Розробка порядку обліку дебіторської заборгованості в системі розрахунків з покупцями та її відображення у фінансовій звітності є важливою складовою облікової політики. При цьому слід пам'ятати, що облікова політика підприємства щодо дебіторської заборгованості має достатній вплив на величину фінансових показників та результати його діяльності.

П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» є одним із основних нормативних документів, і кожен бізнес повинен дотримуватися його критеріїв.

Дебіторська заборгованість, згідно з визначенням П(С)БО 10, це суми, які боржники сплачують підприємству на певну дату. Якщо ймовірність отримання фірмою майбутніх економічних переваг існує і її кількість можна точно оцінити, дебіторська заборгованість класифікується як актив.

До основних обов'язків бухгалтерської організації по розрахунках з покупцями належать: визначення критеріїв класифікації покупців; вибір методу розрахунку резерву сумнівної заборгованості; розроблення графіка документообігу розрахункових документів покупців, що підтверджують наявність дебіторської заборгованості та надання цієї інформації

виконавцям; вибір облікових регістрів, що відображають розрахунки з покупцями, та надання цієї інформації виконавцям.

Основним органом регулювання облікової політики підприємства є наказ про облікову політику.

Наказ про облікову політику повинен мати відповідні додатки, серед яких мають бути ті, які конкретно стосуються дебіторської заборгованості в системі розрахунків з покупцями. Наступні програми є необхідними та безпосередньо контролюють системні розрахунки з покупцями за дебіторську заборгованість:

- робочий обліковий план;
- правила ведення претензійно-позовної роботи;
- посадова інструкція бухгалтера по проведенню розрахункових операцій;
- реєстри аналітичного обліку дебіторської заборгованості; - порядок створення та використання резервів підприємства (зокрема, резерву сумнівних боргів);
- графік документообігу (зокрема, в частині розрахункових операцій);
- затверджений строк зберігання господарських договорів та іншої господарської документації.

Комплексні методи організації обліку розрахунків з дебіторами показана на рис. 2.7.

Оскільки процес постачання є найважливішою складовою господарської діяльності будь-якого суб'єкта господарювання та забезпечує безперервність і безперебійність виробництва товарів, реалізації товарів, виконання робіт чи надання послуг, то в обліковій політиці підприємства також необхідно відображати порядок розрахунків з постачальниками і підрядниками.

Підприємство закуповує у постачальників виробничі запаси, інші фізичні активи та необоротні види діяльності, необхідні для виконання його

господарських операцій. Підрядники надають своїм клієнтам будівельні проекти, а також виробничі послуги, включаючи технічне обслуговування, внесення добрив і ремонт. Закон також пропонує декілька варіантів обліку розрахунків з підрядниками та постачальниками.

Рис.2.7. Система організації обліку розрахунків з дебіторами в ПП «Дівес-Плюс»

2.3. Особливості первинного та зведеного обліку розрахунків з дебіторами

Основна система бухгалтерського обліку ПП «Дівес-Плюс» надає точну, вичерпну та достовірну інформацію про договори з постачальниками та підрядниками, а також про стан зобов'язань компанії по погашенню перед ними. Первинні документи для досліджуваних суб'єктів господарювання формуються на бланках встановленого зразка, заповнюються згідно з правилами та направляються за встановленим графіком.

Для того щоб господарські операції могли бути відображені в бухгалтерському обліку, необхідною складовою техніки бухгалтерського обліку є документація, яка повинна використовуватися для первинного моніторингу таких операцій. Тому фундаментальні записи, що фіксують факти цих операцій, є основою для обліку розрахунків з покупцями та постачальниками.

На створення логічного документообігу впливають організаційна структура підприємства, структура організації бухгалтерського обліку, напрями документообігу, кваліфікація працівників бухгалтерії та контролю, види первинних і звітних документів, технічна документація, потенційні засоби обчислювальної техніки, технічна документація. і комп'ютерні програми, що використовуються в процесі бухгалтерського обліку розрахунків з клієнтами і постачальниками. Тривалість і форма платежу є факторами документального оформлення платежів між постачальниками та клієнтами (готівка або поточний рахунок).

Час, коли вперше з'являється дебіторська заборгованість покупця та клієнта закріплені документи (договір, рахунок, акт тощо).

Основним контрактом, який передбачає взаємодію між продавцем і покупцем, є контракт з місцевими клієнтами та контракт з міжнародними покупцями (партнерами).

Контракт містить наступну інформацію:

- назви та адреси компаній покупця та продавця;

- платіжну інформацію та форму розрахунку;
- найменування і вартість готової продукції (робіт, послуг), термін і спосіб відвантаження (передачі, доставки);
- сторінка відповідальності за невиконання договірних зобов'язань; і
- сторінка додаткових умов.

Залежно від умов договору підприємство-продавець виписує рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні (далі - ТТН), пакувальні листи, податкові накладні, рахунки-фактури, рахунки-фактури, платіжні вимоги-доручення та акти виконаних (наданих) робіт. відвантаження або передача готової продукції покупцеві.

Усі перераховані вище документи містять наступну інформацію:

- найменування покупця та продавця;
- номер документа та дані; - найменування товару, кількість, ціну та вартість з розрахунком суми податку на додану вартість (ПДВ);
- платіжна та поштова інформація;
- підписи на сторінці, що засвідчують факт фактичного проведення господарської операції на підприємстві.

Таблиця містить перелік основних записів, необхідних для обліку розрахунків з покупцями та клієнтами. 2.7.

Безпосередньо складається товарно-транспортна накладна, яка містить найменування клієнта, його адресу, вид транспортного покриття, найменування товару, ціну, кількість, суму та ім'я особи, яка буде використовувати транспорт. відповідно до випуску готової продукції

Такий ключовий документ, як рахунок-фактура, містить опис продукту, ціну та платіжну інформацію. Оригінал, який має численні копії, надається разом з транзакцією. Підписатися в рахунку повинні як директор, так і головний бухгалтер.

Для обліку дебіторської заборгованості використовуються дії приймання та здачі. Вони містять номер рахунка-фактури, день його

виписки, номер і дату договору, ім'я та контактну інформацію клієнта, одиницю виміру, кількість, оптову ціну та іншу інформацію.

Таблиця 2.7.

Перелік основних записів, необхідних для обліку розрахунків з покупцями та клієнтами.

Вид дебіторської заборгованості	Первинні документи	Облікові реєстри
Розрахунки з покупцями та замовниками (рахунок 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»)	Приймальна квитанція: акт виконаних робіт (наданих послуг); укладений договір; товарно-транспортна накладна: рахунок-фактура; прибутковий касовий ордер; акт звіряння розрахунків: бухгалтерська довідка (отримання від покупців авансів для погашення дебіторської заборгованості); вексель; платіжне доручення (зведене платіжне доручення); розрахування курсових різниць; виписка банку: розрахунковий чек; квитанція (на підприємствах зв'язку).	Відомість 3.1 аналітичного обліку розрахунків із покупцями та замовниками
Розрахунки з покупцями та замовниками (рахунок 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»)	Комерційні документи (рахунки-фактури); транспортні накладні; накладна, товарно-транспортна накладна, пакувальні листи; платіжні документи на перерахування сум митних платежів та інших податків на рахунки митних установ; розрахунки бухгалтерії про наявність курсових різниць	Відомість 3.1 аналітичного обліку розрахунків із покупцями та замовниками
Розрахунки за допомогою векселів	Прибутковий касовий ордер: платіжне доручення: розрахунковий чек: виписка банку: акт списання втрачених векселів	Відомість 3.4 аналітичного обліку векселів

Документи, які використовуються для розрахунків, такі як рахунки та рахунки-фактури, мають бути підтверджені.

Акцептом розрахункових документів вважається підпис уповноваженої особи (акцептанта) на векселі, що підтверджує згоду оплатити вексель. Потім покупець надає своєму банку платіжне доручення на оплату придбаної продукції, а затверджений банк надсилає йому виписку, що підтверджує списання коштів з поточного рахунку. За видачу готівки під звіт та звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт (за наявності квитанції до прибуткового ордера, чека

реєстратора розрахункових операцій (РРО), копії розрахункового квитанція з відміткою «оплачено»), при оплаті товару готівкою через підзвітну особу необхідно заповнити видатковий касовий ордер (ВКО).

У разі виявлення розбіжностей між даними, зазначеними в документації постачальника, та фактично отриманими даними, оприбуткування продукції оформляється квитанцією, проставленням на документі постачальника штампа «відвантажено» або актом приймання (за наявності). є розбіжності).

Накладну підписують керівник та головний бухгалтер підприємства постачальника (підрядника), їх підписи скріплюються печатками.

Нематеріальні і матеріальні активи можуть передаватися покупцям або безоплатно передаватися тільки відповідно до «Інструкції про порядок оформлення виданих, повернутих і використаних довіреностей на одержання цінностей».

Первинні документи по обліку розрахунків із постачальниками приведені у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Первинні документи по обліку розрахунків з постачальниками ПП
«Дівес-Плюс»

Розрахунки і з іноземними постачальниками	Розрахунки із вітчизняними постачальниками
Виникнення заборгованості	
Акцептований рахунок	Прибуткова накладна
Залізнична накладна	Податкова накладна
Прибуткова накладна	Товаро-транспортна накладна
Податкова накладна	
Погашення аборгованості	
Виписка банку	Видатковий касовий ордер
	Виписка банку

Виникнення заборгованості. Довіреність на прийняття майна видається тільки працівникам даного підприємства, яка повинна бути підписана керівником, головним бухгалтером або особами, визначеними керівником підприємства, а також їх заступниками. Усі довіреності з початку року мають порядкову нумерацію.

Уповноважена особа отримує довіреність на придбання активів у постачальника на підставі накладної-замовлення, договору-замовлення, договору або інших документів, що їх замінюють, у Журналі реєстрації довіреностей за плату. Забороняється видавати довіреності неповні, без зразків підписів осіб, від імені яких вони видані, або обох.

Строк дії довіреності визначається вірогідністю того, що необхідні цінності можуть бути ввезені та вивезені відповідно до замовлення, рахунка-фактури або іншого документу, що стоїть на їх місці, на підставі якого видана довіреність, але не може перевищувати десяти днів.

Допускається надання довіреності на отримання цінностей строком на один календарний місяць при централізованій доставці круговим транспортом.

Довіреність анулюється у такої особи, якщо уповноваженій особі відмовлено в набутті цінностей на підставі виданої їй довіреності, строк дії якої ще не закінчився. У цій ситуації підприємство, яке видало довіреність, має негайно повідомити постачальника про те, що відповідну довіреність відкликано. Збитки, спричинені відчуженням майна за скасованими довіреностями, відшкодовуються в установленому порядку, відповідальність за це несе виконавець.

Особа, якій видано довіреність, зобов'язана не пізніше наступного дня після кожного моменту доставки отриманих за довіреністю цінностей на підприємство надати документацію працівнику підприємства, який видає та реєструє довіреності. , незалежно від того, отримані цінності за довіреністю повністю чи частково.

Не пізніше наступного дня після закінчення строку дії довіреності невикористані довіреності повинні бути повернуті працівникові підприємства, який їх видав та реєстрував.

Про кількість паперів (рахунків, дій тощо) на отриманні цінності або дату повернення довіреності щодо використання чи повернення невикористаної довіреності робиться запис у журналі реєстрації довіреностей. Повернені, але не використані довіреності зберігаються протягом строку, встановленого для зберігання первинних документів, після чого стираються з відміткою «невикористані».

Забороняється видавати цінності в таких випадках:

- а) подання довіреності, яка була оформлена неналежним чином або з недостатньою інформацією
- б) подання довіреності зі змінами та примітками, не засвідченими підписами первісних підписантів.
- в) Уповноважена особа не має паспорта чи іншого документа, що посвідчує особу, зазначеного в довіреності.
- г) закінчення терміну дії довіреності;
- е) Отримання інформації від компанії, яка отримує цінності, про те, що довіреність анульована.

При першій видачі цінностей довіреність, незалежно від її дії, залишається у постачальника. При продажу активів по частинах рахунок-фактура (або інший подібний документ) створюється для кожного часткового продажу та містить запис із зазначенням номера довіреності та дати її виписки. Один примірник накладної (або документ, що його замінює) передається особі, яка отримує цінності в цих ситуаціях, а інший примірник додається до довіреності, яка була видана постачальнику. Цей другий примірник використовується для контролю та контролю видачі цінностей, дій згідно з довіреністю, врегулювання претензій з одержувачем та для інших цілей перелік необхідних документів які потрібно передати постачальникам для отримання товарно-матеріальних цінностей приведені у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Документ, що подає постачальникам після отримання товарно-матеріальних цінностей у ПП «Дівес-Плюс»

Кому подається	Відділ - виконавець	Назва документа	Термін виконання
Постачальникам	Бухгалтерія	Доручення на отримання товарно-матеріальних цінностей	Після оплати рахунку
Постачальникам	Бухгалтерія	Накладна, прийомний акт на отримання матеріальних цінностей	Наступний робочий день після отримання матеріальних цінностей

Після видачі матеріальних цінностей служби, які займалися їх звільненням, видають працівникам, відповідальним за облік, довіреності та оформлення документів на видачу остаточної партії цінностей.

2.4.Облік розрахунків з покупцями та замовниками в системі рахунків бухгалтерського обліку

На рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» ведеться облік розрахунків з покупцями та замовниками ПП «Дівес-Плюс».

Для відображення поточних розрахунків з покупцями і замовниками за відвантаження товарів, готових робіт і послуг на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» використовуються наступні субрахунки:

361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»,

362 «Розрахунки з іноземними покупцями»,

Сума на рахунку 36 відображає наявність заборгованості покупців і клієнтів за придбані ними речі (товари, роботи, послуги).

Рахунок 36 - активний, балансовий, за дебетом відображає вартість реалізації реалізованої продукції, реалізованої продукції, виконаних робіт, наданих послуг (у тому числі для виконання бартерних договорів), податку на додану вартість, акцизного податку та інших податків, зборів (обов'язкових платежів) Підлягає перерахуванню до бюджету та позабюджетних фондів та включається до собівартості реалізації. За кредитом - загальна сума авансів готівкою, чекових вкладів та інших платежів, здійснених на рахунки підприємства у фінансових установах.

Сальдо рахунку 36 відображає заборгованість клієнтів і покупців за отримані товари, послуги, роботи та інші предмети. Ця заборгованість включається до складу оборотних активів другого розділу активу балансу після коригування на суму резерву сумнівних боргів. Цей рахунок незвичайний тим, що він не може мати кредитний баланс, навіть якщо фірма-продавець отримала передоплату, а товари ще не відправлені (авансовий платіж). Типова кореспонденція представлена у табл 2.10.

Таблиця 2.10

Кореспонденція бухгалтерських рахунків з обліку дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1. Відвантаження продукції (товарів, надання послуг)	361	701, 702, 703
2. Відображення суми податкового зобов'язання з ПДВ.	701, 702, 703	641/ПДВ
3. Собівартість вираховується з реалізованих товарів і послуг (у тому числі послуг,	901, 902, 903	26, 28, 23
4. Надійшла готівка покупця	311	361
6. Попередня оплата готової продукції або отр	311	681

Продовження таблиці 2.10		
7. Відображаються суми податкових зобов'язань з ПДВ.	643/ПДВ	641/ПДВ
8. Відвантаження продукції (товарів, надання послуг)	361	701, 702, 703
9. Списано ПДВ у сумі, раніше облікованій як податкові зобов'язання.	701, 702, 703	643/ПДВ
10. Погашення боргу відбулося.	681	361
11. Ціна пропонованих товарів або послуг, що надаються	901, 902, 903	26, 28, 23
12. Зарахування короткострокового векселя на рахунок дебіторської заборгованості.	341	361
13. Отримання довгострокового векселя із забезпеченням дебіторської заборгованості на рахунок.	182	361
14. Списання дебіторської заборгованості для покриття резерву сумнівних боргів	38	36
15. Повернення товарів покупцями, знижки, запропоновані покупцям, відмови покупців оплатити всі або частину товарів та інші випадки відмови покупців платити	704	361
16. Залік взаємної заборгованості у разі бартерної діяльності	63	361
17. Взаємний залік боргу при первинному внеску	681	361
18. Сума стягненої дебіторської заборгованості покупця, яка раніше вважалася безнадійною	361 -	716 071
19. Повернення покупцям надміру отриманих коштів	361	301, 311

Для обліку отриманих авансів рахунок 681 позначається як «Розрахунки за авансами отриманими». Матеріальні цінності оплачені, але не одержані на склад до кінця місяця, підприємства оприбутковують в міру надходження, відмічаючи їх вартість за кредитом рахунку 63 в кореспонденції з дебетом рахунків за обліком цих цінностей.

Певний рівень ризику несплати боржником передбачає наявність у підприємства дебіторської заборгованості. Невизначена поточна дебіторська заборгованість перетворюється на невизначену заборгованість. Якщо підприємство не вживає заходів для його погашення, частина його перетворюється на безнадійну заборгованість або заборгованість, щодо якої компанія впевнена, що боржник її не погасить, і за якою минув термін позовної давності. Згідно П(С)БО 10 про наявну розрахункову заборгованість

За поставлені товари допускається відрахування частини від загальної суми таких зобов'язань, як сумнівна заборгованість, щодо спроможності боржника погасити заборгованість щодо якої невідомо.

Резерв сумнівних боргів можна визначити одним із двох способів: або шляхом використання загальної суми сумнівних боргів, або за допомогою коефіцієнта невизначеності. Типова кориспонденція представлена у табл 2.11.

Якщо при прийманні виявлена нестача товарно-матеріальних цінностей, що надійшли, окремо показують суму виявленої нестачі. В такому ж порядку фіксують суми претензій щодо сортності, комплектності, невідповідності цін, тощо, які виявлені при прийманні або при перевірці товарно-транспортних накладних і розрахункових документів.

При визначенні особливостей місць зберігання та облікових (предметів) партій аналітичний облік враховує характер товару, можливість зберігання партії під час транспортування, перевантаження та зберігання вантажу.

Партія, оформлена одним рахунком-фактурою від постачальника, вважається обліковою партією, якщо є домовленість із закордонним постачальником про пред'явлення рахунка-фактури на кожен транспортну партію. Для отримання необхідної інформації про акцептовані та інші розрахункові документи, термін оплати яких ще не настав, неоплачені розрахункові документи постачальникам за невідфактуровані поставки, а

також видані векселі, строк оплати яких ще не настав, важливо побудувати аналітичний облік розрахунки з постачальниками та підрядниками.

Таблиця 2.11

Кореспонденція бухгалтерських рахунків з обліку резерву
сумнівних боргів

Зміст господарської операції	Підстава (документ)	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1. Створення резерву під сумнівні борги	Бухгалтерська довідка, розрахунок	944	38
2. Сума боргів, списаних як безнадійні, вираховується з резерву сумнівних рахунків.	Бухгалтерська довідка, розрахунок	38	361
3. Сума відображається на позабалансовому рахунку погашеної заборгованості.	Бухгалтерська довідка	071	-
4. Сума, яку покупець стягнув і компенсував заборгованість поганого покупця.	Бухгалтерська довідка, виписка банку	361 311	716 361
5. Сума відображається на позабалансовому обліку дебіторської заборгованості, списаної та поверненої покупцем.	Бухгалтерська довідка	-	071
6. Сума визнаної дебіторської заборгованості, списана на витрати в частині, не покритій резервом сумнівних безнадійних боргів	Бухгалтерська довідка, розрахунок	944	361

Аналітичний облік кожного постачальника і підрядника на рахунку 63 ведеться самостійно за документами (звітними рахунками), за якими виникла кредиторська заборгованість.

Журнал № 3 «Облік розрахунків, довгострокових і поточних зобов'язань» призначений для ведення синтетичного обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками, а журнал № 3.3 «Аналітичний облік розрахунків з постачальниками і підрядниками» - для аналітичної звітності. Кожен окремий документ і постачальники зберігають цю інформацію лінійно-позиційним способом.

Таблиця 2.13.

ПП "ДІВЕС-ПЛЮС"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 36 за 2019 р.

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
36	9 372		181 946	186 649	4 669	
	746,67		392,02	557,03	581,66	
361	9 372		181 946	186 649	4 669	
	746,67		392,02	557,03	581,66	
АБК ПРО			167 570,40	167 570,40		
АКВАВІКА-Т ТОВ			1 102 350,96	1 102 350,96		
АКВІЛОН ПІВДЕНЬ ТОВ			4 050,00	4 050,00		
АЛІВІ-ГРУП ПП	826 604,50		1 918 898,32	2 637 259,94	108 242,88	
Алеанда ТзОВ			210 063,95	210 063,95		
АНЛЕВО ТОВ	2 040 206,30		11 375 499,30	12 804 413,68	611 291,92	
АРС-КЕРАМІКА ТОРГОВА ГРУПА ТОВ	709 152,90		8 208 530,08	7 650 000,00	1 267 682,98	
АРСБУДКОМПЛЕКТ ПП			66 194,40	66 194,40		
АСКБ ТзОВ			2 464 789,57	2 448 906,37	15 883,20	
АТЛАНТ БУД СХІД ТзОВ			32 990,04	32 990,04		
БЕНЕФІТ-ПРО ТЗОВ			654 312,76	654 312,76		
БІЕЛ ТОВ	573 037,69		2 746 149,20	3 207 430,22	111 756,67	
БК СКІФ			47 176,80	47 176,80		
ДЕВЕЛОПМЕНТ ТОВ						
БОЯНІВКА "ТОРГОВИЙ ДІМ" ТОВ	221 807,69		97 412,57	290 182,94	29 037,32	
БРАВІОС ТзОВ			299 088,00	299 088,00		
БТК-ЦЕНТР КОМПЛЕКТ ТзОВ			77 213,83	77 213,83		
Будпром Компані ТОВ			37 013,64	37 013,64		
БЮДБУД Приватне підприємство			1 948 669,59	1 948 669,59		
ВАРТЕКС УКРАЇНА ТОВ			863 692,80	863 692,80		
ВІГОРА ТОВ			216 567,60	216 567,60		

.....

Разом	9 372 746,67		181 946 392,02	186 649 557,03	4 669 581,66	
-------	-----------------	--	-------------------	----------------	-----------------	--

У відомості 3.3 відображаються операції за рахунком № 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». За кредитом цього рахунку відображається факт заборгованості за отримання матеріальних цінностей від постачальників (виконаних робіт, наданих послуг), а в розрахунках - оплата активів, а також погашення іншої кредиторської заборгованості.

Підставою для оформлення платіжних документів постачальника служать банківські виписки, касові ордери та інші документи.

Одним із звичайних (загальних) звітів є Оборотно-Сальдова відомість (табл. 2.12, 2.13), який включає сальдо кожного рахунку на початок і кінець вибраного періоду, а також обороти за дебетом і кредитом. Необхідно зазначити що кількість контрагентів щороку збільшується. Станом на 2020 рік є 147 в тому числі і закордоном.

Відповідність аналітичного обліку рахункам синтетичного обліку контролюється з використанням оборотно-сальдової інформації; сума записів на рахунках аналітичного обліку повинна дорівнювати сумі записів на рахунках синтетичного обліку.

Для щомісячного узагальнення даних реєстрів бухгалтерського обліку за кожним рахунком бухгалтерського обліку, за кожним з яких зазначаються дебет і кредит такого рахунка, застосовуються Методичні рекомендації Міністерства фінансів України щодо запровадження реєстрів бухгалтерського обліку дрібними підприємці закликають використовувати інформацію про обороти та баланс.

Відповідні рахунки оборотно-сальдової інформації дебетуються за кредитом оборотів реєстру бухгалтерського обліку. Дебетові обороти кожного рахунка бухгалтерського обліку в оборотно-сальдових відомостях повинні відповідати дебетовим оборотам за відповідним рахунком бухгалтерського обліку в обліковому реєстрі (відомості).

Таблиця 2.14.

ПП "ДІВЕС-ПЛЮС"**Оборотно-сальдова відомість по рахунку 36 за 2020 р.**

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
36	4 669 581,66		198 450 724,70	193 163 533,58	10 005 854,39	49 081,61
361	4 669 581,66		191 214 564,23	185 930 916,55	10 002 310,95	49 081,61
А.Б.А Трейд ТОВ			36 198,00	36 198,00		
А2+ ТзОВ			1 764,00	1 764,00		
АБК ПРО			153 921,60	153 921,60		
АКВАВІКА СТОВ			599 101,87	599 101,87		
АКВАВІКА-Т ТОВ			1 391 546,79	1 391 546,79		
АКВІЛОН ЗАХІД ТОВ			91 548,00	91 548,00		
АЛВІ-ГРУП ПП	108 242,88		983 691,60	1 091 934,48		
Алеанда ТзОВ			11 127,70	11 127,70		
АЛІСТА Філія ПП "МВО-2005"			118 958,40	118 958,40		
АЛЬПІТЕК ЛТД ТзОВ			30 118,20	30 118,20		
АНЛЕВО ТОВ	611 291,92		10 759 946,23	11 060 000,00	311 238,15	
Армікс ІФ ТзОВ			254 740,27	254 740,27		
АРС-КЕРАМІКА ТОРГОВА ГРУПА ТОВ	1 267 682,98		7 347 985,88	7 650 000,00	965 668,86	
АРСБУДКОМПЛЕКТ ПП			156 401,76	156 401,76		
Артметалгруп ТОВ			199 426,02	197 182,50	2 243,52	
АСКБ ТзОВ	15 883,20		1 806 923,39	1 822 806,59		
Астар Девелопмент Груп ТОВ			12 120,05	12 120,05		
БАУМІТ УКРАЇНА ТОВ			27 067,20	27 067,20		
БЕНЕФІТ-ПРО ТЗОВ			1 372 887,17	1 341 875,01	31 012,16	
БІЕЛ ТОВ	111 756,67		3 706 303,26	3 818 059,93		
БК СКІФ ДЕВЕЛОПМЕНТ ТОВ			83 745,00	83 745,00		
БОЯНІВКА "ТОРГОВИЙ ДІМ" ТОВ	29 037,32			29 037,32		
БРАВІОС ТзОВ			630 604,08	630 604,08		
БТК-ЦЕНТР КОМПЛЕКТ ТзОВ			10 972,08	10 972,08		
Буддвір ПП			279 321,24	279 321,24		
Будівельна Гільдія Капітал ТОВ			166 285,30	166 285,30		
БУДІВЕЛЬНИЙ ДВІР ТОВ			379 065,60	379 065,60		
Буковинська будівельна компанія ТОВ			47 594,99	47 594,99		

.....

I.C.S. "VIKNOGRAD" S.R.L.			7 236 160,47	7 232 617,03	3 543,44	
Разом	4 669 581,66		198 450 724,70	193 163 533,58	10 005 854,39	49 081,61

2.5. Контроль за розрахунками з покупцями та замовниками в**ПП «Дівес-Плюс»**

В підприємстві «Дівес-Плюс» регулярно перевіряється дотримання правил бухгалтерського обліку, щоб вчасно стягнути дебіторську заборгованість і погасити заборгованість кредиторам.

Підприємство має періодично проводити інвентаризацію рахунків не рідше двох разів на рік для мінімізації розбіжностей та дотримання вимог законодавства щодо запровадження обліку розрахунків. У «Дівес-Плюс» інвентаризація розрахунків проводиться в обумовлені терміни та відповідно до чинних нормативних документів. Відповідно до Інструкції організацію проведення інвентаризації покладає на керівника підприємства. Він встановлює передумови для її проведення та обирає предмети, кількість і обставини, за винятком ситуацій, коли потрібне проведення опису. Головний бухгалтер також стежить за дотриманням законодавства та інвентаризації.

Інвентаризаційна комісія перевіряє залишки коштів на відповідних рахунках під час інвентаризації розрахунків за документами (рахунками-фактурами, відомостями про відвантаження та реалізацію продукції, відомостями про розрахунки з різними дебіторами та кредиторами, книгами обліку депонентів, журналами ордерів). Потім підраховується заборгованість по рахунках за певний період і встановлюються особи, винні в несвоєчасній сплаті та пропуску строку позовної давності.

Інвентаризаційна комісія шляхом документальної перевірки встановлює: правильність розрахунків з банками, фінансовими установами, податковими органами, позабюджетними фондами, вищестоящими установами, іншими установами, а також зі структурними підрозділами установ, виділених на самостійний баланс; достовірність і обґрунтованість сум непогашеної кредиторської заборгованості, а також заборгованості, за якою минув строк позовної давності.

Підприємство обмінюється фінансовими звітами, щоб перевірити угоди з постачальниками та іншими кредиторами. Компанії-кредитори надають звіти своїм позичальникам. Боржники мають десять років, щоб

перевірити інформацію в отриманих звітах, підтвердити суму заборгованості або повідомити кредиторів про свої обґрунтовані занепокоєння. Як наслідок взаємної перевірки боргів, узгоджені суми та виконані дії повинні продовжувати реєструватися на рахунках.

Кожна сторона зберігає на своєму балансі ті суми заборгованості, які підтверджені документально і які вона вважає достовірними, якщо під час звірки розрахунків виникли розбіжності або не пояснені розбіжності в розрахунках, які не вдалося усунути до кінця звітнього періоду. .

Регулярні, сумнівні та безнадійні розділи кожного виду заборгованості повинні мати інвентаризаційний опис, який записується за кодами рахунків бухгалтерського обліку під час проведення інвентаризації розрахунків. Для кожного виду розрахунків вказуються причини утворення заборгованості, хто винен, період, протягом якого утворилася заборгованість, чи правомірно її отримати, тобто чи проводилися акти звірки, чи статут термін обмеження ще не минув, і всі методи, використані для погашення або стягнення боргу, розкриваються.

Інвентаризація стосується кожного векселя, незалежно від того, чи є він частиною портфеля, чи ні (на інкасо, як забезпечення, розрахований і бланкований). Кожен вид рахунків повинен мати свій опис. Для значного пришвидшення роботи комісії заздалегідь складаються описи на численні грошові знаки, які на момент інвентаризації є на обліку та в обігу. Векселі, які зберігаються в банках, описуються письмовими засвідченнями установ, що додаються. Векселі боржників ретельно перевіряються на виявлення сумнівних і безнадійних боргів, щоб досягти реальності балансу. Фактична вартість таких векселів визначається комісією.

Зацікавлена сторона повинна надати інформацію про розбіжності для відповідних організацій для вирішення:

- суми розрахунків вони повинні погоджувати з банками, фінансовими установами, податковими органами. Забороняється залишати неоплачені залишки на цих рахунках у бухгалтерському обліку;

- до акта інвентаризації розрахунків додається довідка про дебіторську та кредиторську заборгованість, за якою минув строк позовної давності, із зазначенням найменування та адреси осіб, відповідальних за закінчення строку позовної давності за дебіторською заборгованістю, а також суми, причини, дати та підстави виникнення заборгованості.[3]

2.6. Стан екологічної безпеки та шляхи щодо його покращення

Екологічна безпека - складова національної безпеки, процес управління системою національної безпеки, за якого державними і недержавними інституціями забезпечується екологічна рівновага і гарантується захист середовища проживання населення країни і біосфери в цілому, атмосфери, гідросфери, літосфери і космосфери, видового складу тваринного і рослинного світу, природних ресурсів, збереження здоров'я і життєдіяльності людей і виключаються віддалені наслідки цього впливу для теперішнього і прийдешніх поколінь [11, с.165].

Екологічна безпека може бути розглянута в глобальних, регіональних, локальних і умовно точкових межах, у тому числі в межах держав і будь-яких їхніх підрозділів. Фактично вона характеризує геосистеми (екосистеми) різного ієрархічного рангу - від біогеоценозів (агро-, урбоценозів) до біосфери загалом.

Об'єктами екологічної безпеки є все, що має життєво важливе значення для суб'єктів безпеки: духовні потреби, цінності та інтереси особи, суспільства і держави, природні ресурси та довкілля як матеріальної основи державного та суспільного розвитку.

Суб'єктами екологічної безпеки є індивідуум, суспільство, біосфера, держава. Розглянемо екологічну безпеку навколишнього середовища м. Городок Львівської області на території якого здійснює свою діяльність ПП «Дівес-Плюс».

Унікальність географічного положення міста визначається як природнокліматичними умовами правобережної лісостепової зони України,

так і відносно рівновіддаленістю від її головних промислово-економічних і торгових центрів.

Територією Городоччини протікає кілька річок, найбільшою серед яких є Верещиця, що утворює на своєму шляху десятки (понад 84) ставів. У надрах району є поклади гончарної глини, вапняку, сірки, торфу, а також родовища природного газу..

Клімат помірно континентальний: м'яка з відлигами зима, волога весна, тепле літо, тепла суха осінь. Середня температура січня -5°C , липня від $+18^{\circ}\text{C}$, середньо річна кількість опадів коливається від 600-700 мм на рівнині

В цілому можна сказати що підприємство має незначний негативний вплив на навколишнє середовище, оскільки займає незначну площу і здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України, і досить раціонально використовує ґрунти на яких ведеться виробництво продукції. За останні роки було не було виявлено випадків негативного впливу на атмосферу при здійсненні своєї діяльності.

Побічним продуктом кожної економічної діяльності, в тому числі пов'язаної з виробництвом, є забруднення навколишнього середовища. Труднощі розв'язання екологічних проблем у господарстві часто пов'язані з тим, що забруднення мають нечіткий, опосередкований характер, коли загальний стан, якість природного середовища погіршується, а конкретний винуватець відсутній. Різноманітність форм забруднення також ускладнює завдання оцінки якості природного середовища в агро екосистемах. Все це вимагає для оздоровлення природного середовища у господарстві не лише технологічних, а й соціальних та економічних рішень.

Відтворення природних ресурсів, їх охорона вимагають суттєвих матеріальних витрат. Тому важливо проводити економічну і соціальну оцінку ефективності заходів, які пов'язані з природоохоронною діяльністю, оскільки вона повинна бути достатньо високою для того, щоб суспільство могло їх дозволити. За роботи підприємства в умовах ринкової економіки

важливим є запобігання виникненню економічних збитків, пов'язаних із забрудненням природного середовища.[4]

Шкідливо впливають на навколишнє середовище обладнання і транспорт, які використовує підприємство у виробничому процесі. Зношеність техніки призводить до потрапляння паливно мастильних матеріалів у ґрунт, понаднормових викидів продуктів згорання у атмосферу. Під час обслуговування техніки, постачанні пального підприємству нерозроблено необхідних заходів щодо зниження токсичності та знешкодження шкідливих речовин, які містяться у викидах та скидах транспортних засобів, неживаються заходи щодо запобігання зменшення викидів.

Досліджуване господарство сплачує збір за забруднення навколишнього середовища. Цей збір встановлюється на основі лімітів викидів і скидів забруднюючих речовин в навколишнє природне середовище і розміщення відходів. За даними- еологічні витрати , у 2021 році господарством сплачено збір за забруднення навколишнього скркдовища у розмірі 1020,00 грн.

Виходячи із виявлених в процесі дослідження стану довкілля проблем у ПП «Дівес-Плюс» необхідно вжити низку заходів природоохоронного характеру, реалізація яких матиме соціально-економічний ефект. Зокрема контролювати місцезбереження відходів, проводити вчасно технічне обслуговування обладнання.

3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ І УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

3.1. Шляхи вдосконалення системи бухгалтерського обліку у ПП «Дівес-Плюс»

Надаючи внутрішнім і зовнішнім користувачам достовірну та актуальну інформацію про багато сфер фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, бухгалтерський облік і фінансова звітність досягають своєї загальної мети. На виході з системи бухгалтерського обліку відображаються систематизовані і широкі дані про фінансовий стан і результати діяльності, але ступінь їх актуальності недостатній для вирішення ряду значущих завдань управління. Система бухгалтерського обліку повинна формувати інформацію про розрахунки з дебіторами, які в системі бухгалтерського обліку, орієнтованій лише на створення форм фінансової звітності, не знають власної ідентифікації як показників звітності в контексті формування інформаційного забезпечення управління дебіторською заборгованістю та платоспроможністю суб'єкта господарювання. За цих обставин потенціал для розширення меж аналітичного обліку дебіторської заборгованості та методів і рівнів звітності користувачам розглядається як актуальний напрямок дослідження.

Для розробки системи обліку даних у формах фінансової звітності необхідне широке розуміння рахунків, фінансового стану та результатів суб'єкта господарювання. Визнається необхідність системи побудови аналітичного обліку дебіторської заборгованості на основі активних управлінських інформаційних позицій з метою підвищення інформаційної цінності облікових даних для вирішення управлінських завдань, пов'язаних із забезпеченням затвердженого рівня платоспроможності.

Необхідно забезпечити належний рівень платоспроможності юридичної особи з огляду на складність бізнес-процедур та зростання конкурентоспроможності серед управлінських працівників. Оскільки доведене забезпечення прийнятого рівня платоспроможності можливе лише

за умови сприятливих характеристик у функціонуванні таких об'єктів управлінського обліку, як касові витрати, види дебіторської заборгованості та види поточних зобов'язань, цей показник можливості погашення зобов'язань а стабільний розвиток є активним інструментом управління. Враховуючи складність та системність методів управління платоспроможністю управлінського персоналу, існує потреба у відповідній аналітичній інформації щодо зазначених об'єктів обліку. Для вирішення завдань управління важливо спочатку визначити інформаційні потреби, а потім визначити, чи можливо задовольнити ці потреби за допомогою вже існуючих систем обліку інформації без необхідності вдосконалення системи. Слід враховувати той факт, що «інформація з бухгалтерських рахунків знаходиться в широкому масиві даних системи бухгалтерського обліку, тобто її не можна ідентифікувати у зв'язку з інформаційними запитами керівництва».

Надання необхідної інформації для процесу прийняття управлінських рішень призводить до сегментації такої інформації на аналітичні показники. Категоризація об'єктів і процесів забезпечується аналітичним розмежуванням набору даних, що допомагає зрозуміти їх основні характеристики та принципи роботи. Правильна класифікація дебіторської заборгованості та розрахунків з дебіторами дозволяє логічно підійти до організації аналітичного обліку; як наслідок, при фактичному виконанні цих обов'язків слід уникати труднощів, звичайних для розкладання цілого елемента на складові частини. Н.С. Акімова та інших дослідників: «відсутність пропозицій і рекомендацій щодо доцільності використання різних видів класифікаційних ознак; єдиного комплексного підходу до розробки різних видів класифікації дебіторської заборгованості; чіткого шляху формування та пошуку ознак, які б дозволяли більш систематизовану класифікацію» [1, с. 52].

Виділення численних класифікаційних ознак під час видового поділу дебіторської заборгованості неминуче ускладнить обробку інформації про

розрахунки з дебіторами за рахунками аналітичного обліку та під час складання звітності за окремими показниками, внаслідок чого відбудеться видовий поділ дебіторської заборгованості. Побудова цільової аналітичної підсистеми бухгалтерського обліку в звичайній приватній установі має ґрунтуватися на знанні процедур, що застосовуються до традиційних, тактичних, кодифікованих управлінських рішень. Доцільно обговорювати відносну постійність і тривалість цього процесу, оскільки вибір забезпечення належного рівня платоспроможності корпоративної організації є економічною властивістю в межах забезпечення її безперервної діяльності. Таким чином, при організації аналітичного обліку дебіторської заборгованості в якості інформаційних показників можуть виступати відповідні дані для визначення ступеня платоспроможності.

Класифікаційні ознаки дослідника дають змогу отримати інформацію про обсяги та умови перетворення немонетарних активів у грошові, що дає можливість не лише фактично визначити рівень платоспроможності та спланувати його на конкретні дати планових періодів, а також визначати (змінювати) окремі принципи договірної політики з боржниками щодо умов погашення боргу, передоплати або авансових платежів. Визначення строків систематизації даних про суми заборгованості покупців та інших кредиторів необхідно для розмежування дебіторської заборгованості за строками погашення. Поділ довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованості допускається нормативним регулюванням бухгалтерського обліку та фінансової звітності [10, 11]. Слід пам'ятати, що більшість досліджень використовують 30-денний часовий період під час класифікації поточної дебіторської заборгованості за типами: «0-30 днів; 31-60 днів; 61-90 днів; 91-120 днів; більше 120 днів».

Фінансово-господарська діяльність суб'єктів господарювання базується на розрахунково-платіжних діях, які здійснюються безперервно

протягом звітного календарного місяця, що вимагає мінімізації проміжку часу між датою виникнення дебіторської заборгованості та датою її погашення з метою забезпечення накопичення достатнього обсягу фінансових активів для погашення зобов'язань. Якщо інформація про дебіторську заборгованість розбита на мінімальні періоди часу, вона є значною. Вважаємо, що поточну дебіторську заборгованість за відстроченням погашення доцільно розділити на такі групи:

- 1) дебіторська заборгованість зі строком погашення до 10 днів;
- 2) дебіторська заборгованість зі строком погашення від 10 днів до 30 днів;
- 3) дебіторська заборгованість зі строком погашення від 30 днів до 60 днів;
- 4) дебіторська заборгованість зі строком погашення від 60 днів до 180 днів;
- 5) та дебіторської заборгованості зі строком погашення від 180 днів до 360 днів, враховуючи необхідність створення прийняттого для управління платоспроможністю інформаційного забезпечення

За аналітичними даними про розрахунки з дебіторами в розрізі визначених часових інтервалів дебіторської заборгованості управлінський персонал зможе визначити рівень грошових коштів для погашення поточних зобов'язань. На основі цих даних можна буде приймати рішення про джерела фінансування поточної фінансово-господарської діяльності, зміни у здійсненні розрахункової, збутової (реалізаційної) політики, забезпечення належного рівня ліквідності. Кінець місяця перед звітним – найкращий час для систематизації, узагальнення та надання управлінському персоналу визначеної аналітичної інформації. На трудомісткість підготовки інформації для виконання будь-яких управлінських обов'язків впливають можливі можливості облікової системи створювати аналітичний розріз, систематизувати та узагальнювати дані в його розрізі. Для швидкої обробки та мінімального часу підготовки дані про дебіторську заборгованість за термінами погашення доцільно передбачити практичне застосування таких аналітичних рахунків:

- 1) 361/1 «Розрахунки з вітчизняними покупцями і замовниками (термін погашення до 10 днів)»;
- 2) 361/2 «Розрахунки з вітчизняними покупцями і замовниками (термін погашення від 10 днів 30 днів)»;
- 3) 361/3 «Розрахунки з вітчизняними покупцями і замовниками (термін погашення від 30 днів 60 днів)»;
- 4) 361/4 «Розрахунки з вітчизняними покупцями і замовниками (термін погашення від 60 днів 180 днів)»;
- 5) 361/5 «Розрахунки з вітчизняними покупцями і замовниками (термін погашення від 180 днів 360 днів)».

На інших субрахунках синтетичного рахунка 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» також може використовуватися передбачений збірник аналітичних рахунків.

Відкриття рахунків другого порядку до субрахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками» за категоріями заборгованості перед постачальниками: прострочена, відстрочена та така, строк погашення якої не настав, є, на нашу думку, варіантом вирішити цю проблему (рис. 2.3).

Інформація про багато типів дебіторської заборгованості, які відрізняються за походженням, потенціалом монетизації, ймовірністю окупності та навичками адміністрування, корисна для підтримки платоспроможності корпоративної організації.

Нормами П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [10] методологічно виділяють такі види дебіторської заборгованості, що характеризують різні можливості її погашення: безнадійна заборгованість (існує впевненість у неповерненні) ; сумнівна дебіторська заборгованість (сумнівна заборгованість); та поточна дебіторська заборгованість (виникла в ході нормального операційного циклу та за умови наявності всіх передумов для її погашення у визначені терміни). Можна розрахувати суму боргу, який, незважаючи на дати погашення, може мати проблеми з

монетизацією, шляхом сегментації дебіторської заборгованості за цими класами.

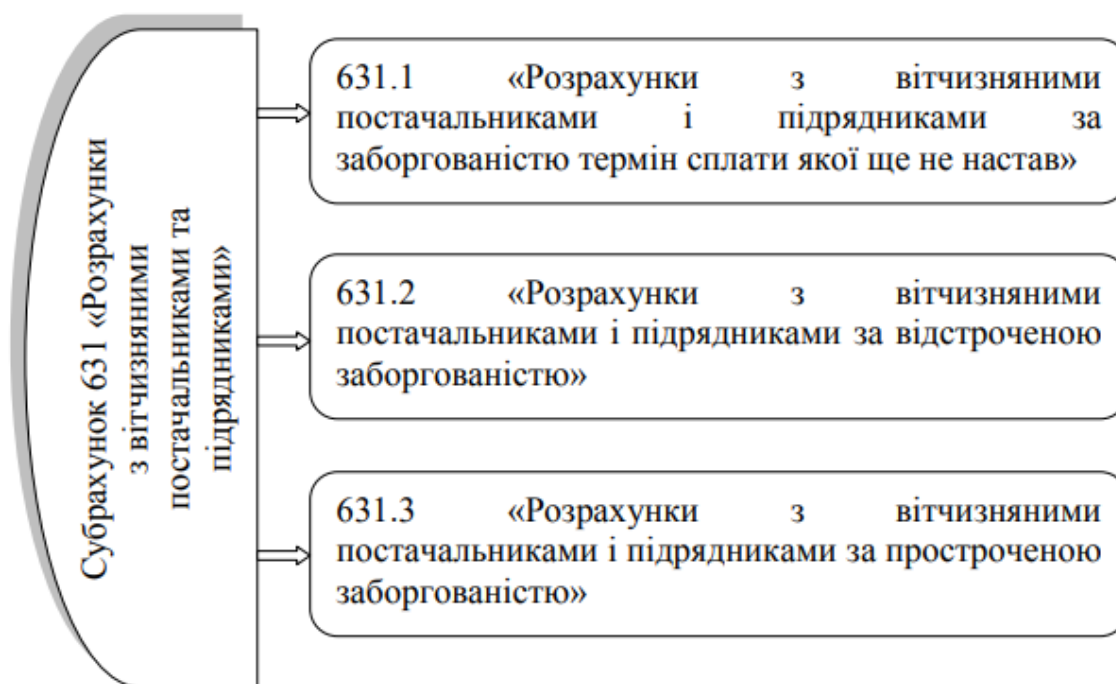

Рис.3.1. Запропонована структура субрахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками»

Ідентифікувавши вищезазначені типи дебіторської заборгованості, можна дізнатися про потенційні ризики та вжити заходів для впровадження найкращих стратегій стягнення боргів без суттєвої шкоди для рівня платоспроможності суб'єкта господарювання. Необхідність вибору між використанням альтернативної готівкової чи безготівкової форми розрахунків підкреслить переведення дебіторської заборгованості зі складу звичайної (такої, що відповідає виникненню під час нормального операційного циклу) до складу сумнівної заборгованості, що дозволить служити інформаційним індикатором для управлінського персоналу (вексельні розрахунки, бартерні операції, взаємозаліки, факторинг, інші негрошові форми розрахунків). Запропоновані аналітичні рахунки використовуються для відображення кореспонденції рахунків з обліку

розрахунків з покупцями та замовниками, що забезпечує виготовлення відповідного інформаційного забезпечення управління платоспроможністю. При використанні запропонованої системи аналітичних рахунків для обліку дебіторської заборгованості за продукцію, роботи, послуги передбачається наступний ряд облікових процедур:

1) відображення визнаної та оціненої дебіторської заборгованості на відповідному аналітичному рахунку згідно з умовами погашення, визначеними в договірних угодах;

2) здійснення бухгалтерського контролю за строками та повнотою погашення дебіторської заборгованості;

3) у разі встановлення фактів несвоєчасного погашення - переведення такої заборгованості до складу сумнівної з оформленням відповідного запису в бухгалтерському обліку;

4) надання інформації Система бухгалтерського обліку відрізняється валентністю (здатність кореспондувати з іншими рахунками з огляду на характер економічних операцій і подвійний запис) і логісографією (вимагає відкриття аналітичних рахунків, уніфікації характеристик для синтетичного рахунку) та аналітичні рахунки до нього), що дає змогу ідентифікувати суміжні обсяги.

Рахунки обліку дебіторської заборгованості є зв'язаними рахунками в контексті розвитку інформаційного забезпечення управління платоспроможністю. «Організація обліку за суміжними об'єктами на основі методу аналогії дозволяє працівникам бухгалтерської служби та управлінському персоналу виявляти факти необхідності проведення взаєморозрахунків, обґрунтовувати рішення про внесення змін до договірної політики підприємства, про створення резерв сумнівних боргів тощо». [12, с. 16]. Вибір запропонованих аналітичних розрізів є необхідним у зв'язку із застосуванням аналогічного підходу під час побудови аналітичної підсистеми дебіторської заборгованості, зокрема щодо розподілу заборгованості за строками погашення на синтетичний рахунок.

63 Розрахунки за участю як співробітників, так і контрагентів Інформаційне забезпечення, яке розроблено на основі інновацій в організації та веденні аналітичного обліку дебіторської та кредиторської заборгованості, дозволяє синхронізувати надходження коштів (погашення дебіторської заборгованості) та їх витрачання (погашення кредиторської заборгованості) в контексті забезпечення прийнятний рівень платоспроможності суб'єкта господарювання.

3.2.Вдосконалення обліку розрахунків з дебіторами в умовах журнально-ордерної формою обліку

Удосконалення бухгалтерського обліку, у тому числі договорів із постачальниками та підрядниками, наразі є одним із головних завдань у нагляді за господарсько-фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання. При написанні дипломної роботи досліджено організацію первинного, зведеного, синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з дебіторами у ПП «Дівес-Плюс». Результати досліджень показали, що структура економіки в цій галузі обліку має ряд серйозних недоліків.

Зокрема, не всі ключові документи, в яких ведеться облік розрахунків з дебіторами, постачальниками та підрядниками, заповнюються відповідно до чинних нормативних документів, не завжди своєчасно подаються до бухгалтерії. Як наслідок, необхідно посилити систему внутрішнього контролю.

Рекомендуються такі дії:

- створити комісію з питань дебіторської заборгованості за розрахунками з постачальниками та підрядниками, в обов'язки якої входить систематичний контроль за станом дисципліни та проведення планових звірок розрахунків.

- необхідно провести аналіз складу та структури дебіторської та кредиторської заборгованості по конкретних постачальниках і підрядниках,

а також щодо строків утворення заборгованості або строків її можливого погашення, що дозволить своєчасно виявити прострочену заборгованість. і вжиття відповідних заходів.

- важливими складовими оперативної роботи комісії має бути ведення картотеки нагадувань боржникам та своєчасне подання вимог про оплату продукції.

- представити документообіг.

Інформацію про терміни погашення заборгованості бажано складати в окремому документі, наприклад, у відомості про старіння рахунків постачальників і підрядників, оскільки він повинен бути послідовним і оперативним. Суб'єкти заборгованості вказуються по рядках та суб'єкти заборгованості зазначаються у графах таблиці 3.1. - за стовпцями - дати створення. Такий реєстр може бути підготовлений у вигляді матриці. - постійно контролювати співвідношення розрахунків з постачальниками та підрядниками, оскільки значна перевага дебіторської заборгованості створює загрозу для фінансової стійкості підприємства та зумовлює необхідність залучення додаткових джерел фінансування. Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською є ознакою того, що підприємство потребує додаткового фінансування.

Таблиця 3.1

Документообіг

№ п / п	Створення документа				Обробка документа		Термін здачі в архів
	2	3	4	5	6	7	
1	Документ	Відповідальний за виписку	Відповідальний за оформлення	Термін виконання	Відповідальний за обробку	Термін виконання	Після закінчення місяця
2	Прибутковий, видатковий касовий ордер	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Щодня	Бухгалтерія	Щодня	Після закінчення місяця

Продовження таблиці 3.1.

3	Касова книга	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Щодня	Бухгалтерія	Щодня	Після закінчення місяця
4	Авансовий звіт	Підзвітна особа	Підзвітна особа	У міру витрачання готівкових грошових коштів,	Бухгалтерія	Щодня	Після закінчення місяця
5	Платіжне доручення	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Щодня	Бухгалтерія	Щодня	Після закінчення місяця
6	Рахунок-фактура	Бухгалтерія	Бухгалтерія	5 днів з моменту відвантаження	Бухгалтерія	До 5 числа наступного місяця	Після закінчення місяця
7	Рахунок на оплату	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Щодня	Бухгалтерія	Щодня	Після закінчення місяця
8	Акт виконаних робіт	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Щодня	Бухгалтерія	Щодня	Після закінчення місяця
9	Акт на списання матеріалів	Завгосп	Бухгалтерія	В кінці місяця	Бухгалтерія	В кінці місяця	Після закінчення місяця
10	Інвентарні картки	Бухгалтерія	Бухгалтерія	Щодня	Бухгалтерія	Щодня	Після закінчення місяця
11	Внутрішні прибуткові товарні наклад.	Завгосп	Завгосп	Щомісяця	Бухгалтерія	В кінці місяця	Після закінчення місяця

За допомогою реєстру можна швидко виявити тих боржників, успішна робота з якими може принести найбільший результат для підприємства, а також тих, з якими необхідно налагодити особливі відносини.

При такому підході створення інвентаризаційної комісії дозволить зменшити помилки та прискорити роботу.

3.3. Шляхи вдосконалення управління дебіторською заборгованістю приватного підприємства «Дівес-Плюс» в контексті її обліково-аналітичного забезпечення

Підприємства зазвичай не отримують гроші одразу після експорту готової продукції (товарів, робіт чи послуг). Кошти підприємства знаходяться у вигляді дебіторської заборгованості від місця реалізації продукції до пункту прийому платежів.

Якщо ймовірність отримання корпорацією майбутніх економічних вигод існує і її сума може бути справедливо оцінена, дебіторська заборгованість обліковується як активи [6]. Дебіторська заборгованість обліковується в балансі за історичною (фактичною) вартістю. Вона являє собою вартість придбання боржником активів (наприклад, товарів, нематеріальних активів, виконаних робіт, наданих послуг, коштів, нарахованих до нарахування відсотків). Відповідно до джерела [6] дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги відображається на балансі (відображається в бухгалтерському обліку) одночасно з визнанням доходу. Як наслідок, для визнання поточної дебіторської заборгованості за продукцію необхідно виконати наступні вимоги до визнання доходу: - ризику та вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товари, інші активи), що передається покупцеві; - підприємство не управляє та не контролює реалізовану продукцію (товари, інші активи), яка не управляється та не контролюється підприємством у майбутньому; - сума

доходу (виручки), яка може бути достовірно визначена; - є впевненість, що в результаті

Контракт між продавцем і покупцем служить основою для визначення точного моменту переходу ризиків і винагород від власності на продукт.

Дебіторська заборгованість часто аналізується за допомогою звичайних методів і процедур, а також створюються аналітичні показники. Тоді ці показники потребують економічної інтерпретації. Аналіз показників дебіторської заборгованості наразі враховується в контексті аналізу інших об'єктів, як зазначають науковці, але цей об'єкт обліку заслуговує на особливу увагу, тому результати аналізу мають задовольнити інформаційні потреби користувачів фінансової звітності. Набір показників, що використовуються для опису стану дебіторської заборгованості, має вирішальне значення для аналітичного підходу в світлі цього. Інформація про стан дебіторської заборгованості за звітний період, загальний напрямок зміни суми заборгованості, прийняті рішення, які дадуть можливість оцінити результати діяльності підприємства, ефективність управлінських рішень за минулі періоди. і прогнозована діяльність на майбутній період повинні бути пов'язані один з одним. Облікова інформація служить основою для вибору керівництва, і в результаті точність і достовірність цих даних впливає на результати прийнятих рішень.

Оцінка обсягу, тенденцій, структури, ліквідності, кредитної політики, ефективності інвестування фінансових коштів у дебіторську заборгованість, оцінка фактичної заборгованості за попередні періоди є цілями дослідження поточної дебіторської заборгованості.

Джерелами аналізу дебіторської заборгованості є баланс підприємства, примітки до фінансової звітності, дані аналітичного та синтетичного обліку, нормативно-методичні документи з бухгалтерського обліку, інвентаризації, контролю, внутрішня звітність [7].

Заборгованість за товари, роботи та послуги є категорією поточної дебіторської заборгованості з найбільшою питомою вагою, тому вона розглядається самостійно в процесі аналізу. Для цього створюються аналітичні таблиці. Такі таблиці виконують певну функцію на кожному рівні дослідження. На підготовчому етапі збираються вихідні дані, упорядковується дебіторська заборгованість, створюються групи дебіторської заборгованості. Показники розраховуються на етапі аналітичної обробки інформації.

За кожним виставленим до оплати, але не оплаченим рахунком доцільно вести аналітичний облік платежів, здійснених кожним контрагентом. Він повинен переконатися в отриманні інформації, необхідної для контролю дебіторської заборгованості (табл. 3.2.).

Таблиця 3.2.

Аналітичний облік дебіторської заборгованості за продукцію
(товари/роботи/послуги)

Контр-агент	Заборг. на поч. періоду	Реалізовано продукції (товарів/робіт/послуг)			Оплачено		Заборгованість на кінець періоду
		Од. вимір.	Сума	зокрема, ПДВ	Дата	Сума	

Аналізуючи динаміку складу та структури дебіторської заборгованості за видами, слід керуватися табл. 3.3. Наступним етапом аналізу є перевірка дебіторської заборгованості за періодом виникнення.

Перебіг позовної давності відновлюється після закінчення перерви. Час до переривання позовної давності до нового строку не зараховується. У результаті тривалість несплаченої дебіторської заборгованості може перевищувати три роки. Крім того, оскільки термін погашення такої заборгованості зменшується з часом і наближається до менш ніж року з дати

балансу, з часом вона природно переходить від довгострокової заборгованості до короткострокової.

Таблиця 3.3.

Аналіз динаміки складу й структури дебіторської заборгованості

Вид дебіторської заборгованості	Залишки за балансом, тис. грн.			Відносне відхилення, %	Структура, %		
	на поч. звітн. періоду	на кін. звітн. періоду	зміна		на поч. звітн. періоду	на кін. звітн. періоду	зміна
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги							
Дебіторська заборгованість за розрахунками							
за виданими авансами							
з бюджетом							
Інша поточна дебіторська заборгованість							
Підсумок балансу							

У зв'язку з цим важливо відокремити довгострокову дебіторську заборгованість за продукцію, роботи, послуги (субрахунок 185) від іншої довгострокової дебіторської заборгованості. Ми також вважаємо за доцільне посилити аналітичний облік, розділивши позичальників на дві категорії: поточні боржники з інтервалом 3 місяці та довгострокові боржники з інтервалом 6 місяців.

Перш ніж вести аналітичний облік у розрізі окремих дебіторів, важливо розподілити борг на групу. Корпорація матиме більше інформації про наявність великої кількості дебіторської заборгованості для кожного розрахункового періоду, якщо використовуватиме цю стратегію (таблиця 3.4).

Таблиця 3.4

Аналіз стану поточної дебіторської заборгованості

Статті дебіторської заборгованості	Усього, на кінець звітнього періоду, тис. грн.	Зокрема, за часом виникнення, тис. грн.					
		до 1 місяця	від 1 до 3 місяців	від 3 до 6 місяців	від 6 до 9 місяців	від 9 місяців до одного року	більше року
Пропонований субрахунок		3 611	3 612	3 613	3 614	3 615	185
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги							
Інша поточна дебіторська заборгованість							
Усього							

За результатами аналізу керівництво має здійснити ефективні кроки для погашення боргу, терміни якого є найдовшими та розмір яких є найвищим.

Під час вивчення кожної форми розрахунку пояснюється наступне:

- причини виникнення заборгованості;
- дотримання строків позовної давності;
- дії, здійснені до його окупності;

- факт його отримання (наявність листів, актів звірки, розрахунків, де боржники визнають свою відповідальність).

Для формування політики управління дебіторською заборгованістю компанії щодо дебіторів використовуються такі кроки:

- 1) Аналіз простроченої заборгованості;
- 2) Розробка керівних принципів кредитної політики для боржників;
- 3) Побудова ефективних систем управління потоком та оперативністю стягнення дебіторської заборгованості; встановлення системи штрафних санкцій за несвоєчасне виконання зобов'язань;
- 4) Гарантування використання фірмою сучасних методів рефінансування дебіторської заборгованості.

Так само дії, що здійснюються для управління дебіторською заборгованістю, поділяються на такі категорії [10, с. 39]:

- 1) юридичні (позовна робота, досудова розшифровка, подання позову до господарського суду);
- 2) економічні (фінансові санкції (штрафи, штрафи, пені), застава майна та майнових прав, призупинення поставок);
- 3) психологічні (нагадування телефоном, факсом, поштою, використання засобів масової інформації або поширення інформації серед постачальників, що загрожує втратою іміджу);
- 4) і фізичні (арешт майна боржника, здійснений органами державної виконавчої служби або слідчими органами).

Конкретний звіт, як зазначено в таблиці, повинен містити узагальнення всіх виявлених фактів щодо простроченої заборгованості та порушень розрахункової дисципліни, а також вжитих заходів. На підставі проведеної інвентаризації заборгованості, її ранжування за строками, забезпеченістю та надійністю повернення, управління боргом підприємства дозволяє скласти план-графік роботи з дебіторами щодо стягнення заборгованості (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

План-графік роботи з дебіторами щодо інкасації заборгованості

Вид роботи	Зміст роботи
Складання списку дебіторів	Систематизація, упорядкування дебіторів за строками, сумою боргу, фінансовим станом.
Складання графіку роботи з дебі- торами	План щоденних заходів: переговори, договори, листи, заліки.
Узгодження дій з погашення забор- гованості	Графіки погашення заборгованості: аналіз балансів, інформація щодо боржників дебітора.
Самостійні стадії з погашення боргу	Оформлення факторинг заборгованості векселем, тощо.

Для найбільших боржників (юридичних осіб) пропонується передбачити унікальну різноманітність процедур погашення заборгованості (табл. 3.6).

Письмова вимога про сплату боргу передається до суду при поданні позову. Якщо спір щодо сплати боргу вирішується в судовому порядку, борг стягується в примусовому порядку разом із судовим збором (1% боргу) та виконавчим збором (10% боргу). Крім того, активи боржника можуть бути арештовані та продані під примусом.

Таблиця 3.6

Індивідуальний підбір заходів щодо погашення дебіторської заборгованості

Захід	Зміст
Нагадування по телефону	Щоденно або 2–3 рази на тиждень.
Письмове нагадування на офіційному рівні	У листі зазначається необхідність узгодження графіка погашення заборгованості до встановленого терміну.

Продовження таблиці 3.6.

Узгодження графіків погашення	Графік як пропозиція доповнює договір сторін із зазначенням санкцій за його невиконання.
Отримання інформації про боржників дебітора	Разом з дебітором з'ясовується можливість проведення взаємозаліку.
Проведення взаємозаліку	Оформлюється угодою всіх учасників взаємозаліку або простим векселем.
Рефінансування заборгованості	Оформлюється простий чи переказний вексель, за яким дебітор виступає платником, укладається фак-торингова угода тощо.
Реструктуризація заборгованості	Зміна сторін угоди, форми та терміну виконання.
Реалізація майна дебітора	Дебітор передає права на майно за узгодженим списком.

Ми вважаємо за доцільне організувати заходи по стягненню заборгованості, як показано на рис. 3.2, якщо боржник протягом календарного року не реагує на психологічні чи потенційно економічні заходи, тобто не вживає жодних заходів для погашення або реструктуризації дебіторської заборгованості.

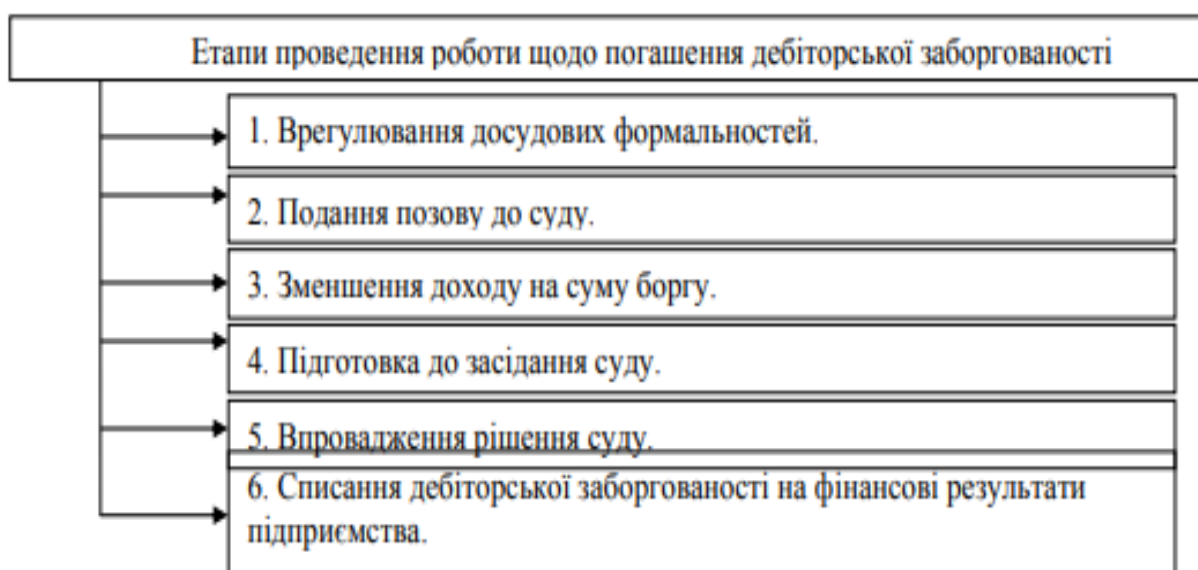

Рис. 3.2. Організація роботи з повернення дебіторської заборгованості

Отже, ступінь зацікавленості власників, а також розуміння ними функції, установки та значущості виконання контрольних функцій керівниками вищих рівнів управління підприємством визначають ефективність контролю. Контроль має вирішальне значення для пошуку та використання наявних ресурсів, що покращує ефективність і рівень роботи. Добре налагоджена система контролю повинна не тільки виявляти помилки та порушення, але й запобігати їх виникненню та сприяти їх швидкому викоріненню.

На рис. 3.3 зображено загальний метод контролю дебіторської заборгованості. Як наслідок, зменшення кількості дебіторської заборгованості та часу її стягнення є вирішальним кроком у успішному управлінні дебіторською заборгованістю.

Рис. 3.3. Алгоритм управління дебіторською заборгованістю

Створення ефективних механізмів оптимізації обсягу та структури заборгованості, формування ефективних принципів і стандартів кредитної політики, спрямованих на підвищення ефективності використання капіталу підприємства, інвестованого в дебіторську заборгованість, розробка ефективної системи управління стягнення дебіторської заборгованості.

4. СТАН ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1. Економічні методи управління охороною праці

Від стану охорони праці і техніки безпеки у приватному підприємстві «Дівес-Плюс», що розташоване у місті Городок Львівської області, залежить здоров'я і працездатність не лише працівників даного підприємства, але й звичайних жителів міста, у якому воно розташоване і здійснює свою виробничу діяльність, їх відношення до своїх обов'язків та результати їх діяльності.

Для поліпшення умови праці для працюючих у ПП « Дівес-Плюс» керівництво робить всі можливі заходи, спрямовані на попередження, нейтралізацію або зменшення негативної дії шкідливих і небезпечних виробничих факторів на працівників.

Економічні методи керівництва охороною праці - це система форм, методів, заходів і засобів впливу на стан безпеки, виробничого середовища і гігієни праці з урахуванням економічних інтересів та економічних законів усіх учасників виробничого процесу а також суспільства в цілому щоби досягнути головну мету охорони праці – це є створення безпечних умов праці й збереження життя а також здоров'я працівників в процесі господарської діяльності.

У охороні праці виділяємо декілька основних чинників застосування економічних методів.

Перший полягає у виділенні економічних методів , котрі виконують роль економічних внутрішніх, що запроваджуються на підприємстві, або зовнішніх , що вводяться централізовано. До даних методів відносяться системи стимулювання охорони праці на фірмах, а також централізовані системи стимулювання директорів підприємствю. Це методи, котрі базуються на прямій та економічній вигоді групи осіб або однієї особи, до котрих за виконання вимог охорони праці застосовуються економічні стимули.

Наступна група – це методи, котрі базуються не на прямій або очевидній вимозі, а на глибинних ознаках економічних законів а також непрямих стимулах. Характерним є для цієї групи - сам економічний стимул непомітний і проявляється, через певний ланцюжок причинно-наслідкових зв'язків. Так, для отримання деяких ліцензій господарство має пред'явити дозвіл органів державного нагляду за охороною праці.

Виділяють внутрішнє та зовнішнє стимулювання. Економічні методи управління охороною праці за ознакою суб'єкта, котрим управляють, поділяють на методи внутрішнього та зовнішнього спрямування. Великий економічний вплив держави на роботодавця є податкова, кредитна, страхова, інвестиційна політика, тощо. Згідно цього економічні методи управління охороною праці мають бути реалізовані шляхом :

- Надання податкових пільг;
- Створення сприятливих умов щоби кредитувати засоби і заходів із охорони праці;
- Забезпечення діяльності системи обов'язкового страхування від нещасних випадків на виробництві а також професійних захворювань на основі зв'язку між рівнями профзахворюваності, травматизму, стану умов та охорони праці, і також страховими внесками підприємств;
- Запровадження таких умов для інвестування модернізації та оновлення виробничих фондів;
- Забезпечення державного фінансування консультативної, дозвільної, наглядової та основних напрямків науково – дослідної роботи; а також фінансування деяких заходів з охорони праці в найбільш небезпечних виробництвах;
- Нормативно правових вимог, котрі регламентують застосування штрафних санкцій за порушення директором вимог гігієни праці, безпеки та виробничого середовища;

Економічний вплив на найманих працівників чиниться за допомогою договірною регулювання через колективний договір або безпосередньо

керівництвом через систему преміювання за виробничі наслідки чи взагалі через систему управління господарством.

4.2.Планування заходів з покращення охорони праці та їх фінансування

Технічні заходи безпеки у підприємстві забезпечують безпечні і нешкідливі умови праці, та пов'язані з впровадженням нового обладнання, пристроїв і приладів безпеки і безпечною експлуатацією засобів виробництва.

До організаційних заходів належать:

- контроль за технічним станом обладнання, інструментів, будівель і споруд;
- контроль за дотриманням вимог нормативних документів з охорони праці;
- нагляд за обладнанням підвищеної небезпеки;
- організація навчання, перевірка знань з питань охорони праці і інструктажів робітників господарства;
- контроль за виконанням технологічного процесу відповідно до вимог охорони праці.

Витрати, пов'язані з безпекою охорони праці, складаються з:

- Пільг та компенсацій за тяжку роботу та роботу в шкідливих умовах;
- Витрат, пов'язаних з відшкодуванням потерпілим внаслідок професійних захворювань і травм;
- Витрат на профілактику професійних захворювань та травматизму;
- Штрафів та інших відшкодувань;
- Витрат на ліквідацію нещасних випадків та наслідків аварій.

Витрати можна поділити на частково доцільні, доцільні і недоцільні.

Розглянемо доцільні витрати, вони спрямовані на збереження здоров'я робітників, правильне використання життєвих сил під час роботи та на

регенерацію працездатності. Вони не лише забезпечують поліпшення умов праці, а й сприяють зростанню її продукції. Перелік витрат на охорону праці наведено у табл. 4.1.

Таблиця 4.1.

Перелік можливих витрат підприємства на охорону праці

№ групи	Назва групи витрат	Назва різного виду витрат
1	Додаткові до страхових відшкодування потерпілим у наслідок травм і професійних захворювань	Тимчасова непрацездатність; Відшкодування витрат лікувальним установам; Одноразова допомога (включаючи членів родин і утриманців загиблих); Витрати на соціальну допомогу інвалідам; Санітарно-курортне обслуговування; інші доплати.
2	Штрафи та інші відшкодування	Штрафи господарства, установи або організації за недотримання нормативних вимог охорони праці; Покриття витрат за час вимушеного простою через небезпеку виконання робіт, а також зупинку робіт органами державного нагляду за охороною праці; Штрафи працівників за порушення законодавчих актів та інших нормативних актів з охорони праці; Компенсаційні витрати за ураження мешканців, частки майна і забруднення навколишнього середовища ,житлового фонду.

Частково доцільними рахуються додаткові до страхових відшкодувань потерпілим які зазнали профзахворювань чи травм, витрати на компенсації та пільги за несприятливі умови праці. Вони зменшують негативний вплив шкідливих виробничих чинників на працівників, також їх можна минути шляхом приведення умов праці до нормальних, позитивних.

Недоцільні витрати – пов’язані на ліквідацію наслідків нещасних випадків і аварій, витрати на інші відшкодування та штрафні санкції. Вони

зумовлюють підняття собівартості продукції, зниження її обсягу, тощо. Частково доцільні і недоцільні витрати спричинюють до збитків підприємства і зниження ефективності виробництва.

4.3. Економічна ефективність заходів зполіпшення охорони праці в ПП «Дівес-Плюс»

Для оцінки ефективності працезохоронних заходів потрібно порівняти наслідки травматизму у грошовому виразі, а також витрати на ці заходи до і після їх впровадження.

Таблиця 4.2.

Показники матеріальних наслідків травматизму в
ПП «Дівес-Плюс», 2020р.

Показники	Значення показників
Вартість недоданої продукції, грн. (P_1)	15750,00
Середньоденний виробіток одного працівника, грн.	630,00
Витрати на оплату листків тимчасової непрацездатності, грн. (P_2)	8750,00
Середньоденна оплата праці одного працівника, грн.	350,00
Затрати праці в результаті виробничого травматизму, дні	25

Отже, загальні матеріальні витрати внаслідок виробничого травматизму в досліджуваному господарстві за 2020 рік становили 8750,00 грн.

Виходячи із зазначених даних P_2 і P_1 у таблиці 4.3 сума матеріальних затрат внаслідок захворювань через невідповідні умови є: $P_{(л)} = 25550,00$ (грн.)

Загальні матеріальні витрати становлять: $M_3 = 34300,00$ (грн.)

Працівники ПП «Дівес-Плюс» забезпечені засобами індивідуального захисту відповідно до потреби. У ПП «Дівес-Плюс» керівник відділу з охорони праці передбачає розрахунок потреби засобів індивідуального

захисту за такою схемою:

1). Ознайомлюється з інструкцією і нормами безкоштовної видачі спецодягу, спецвзуття і запобіжних пристроїв, а також з документацією щодо їх замовлення і видачі.

2). Відповідно до галузевих норм видачі спецодягу, спецвзуття і запобіжних пристроїв з каталогів вибирає для відповідного переліку професій засоби захисту.

3). Розраховує необхідну кількість індивідуальних засобів захисту (для галузей і робочих місць за виданим завданням).

Таблиця 4.3

Показники матеріальних наслідків у результаті захворювань у
ПП «Дівес-Плюс», 2020р.

Показники	Значення показників
Вартість недоданої продукції, грн. (P ₁)	45990,00
Середньоденний виробіток одного працівника, грн.	630,00
Витрати на оплату листків тимчасової непрацездатності, грн. (P ₂)	25550,00
Середньоденна оплата праці одного працівника, грн.	350,00
Затрати праці в результаті захворювань через несприятливі умови, дні	73

Розрахунок економічного ефекту та заходів щодо поліпшення умов праці вказаний у таблиці 4.4.

Аналізуючи таблицю 4.4 ми можемо зазначити що , термін окупності витрачених коштів на заходи складає більше 3 років (37000,00 : 11450,00).

Слід відмітити, що у досліджуваному господарстві необхідно вкладати грошові кошти у працезохоронні заходи, оскільки це знижує витрати на оплату допомоги з тимчасової непрацездатності, збільшує обсяги виробництва продукції та позитивно впливає на привабливість праці.

Таблиця 4.4

**Економічна ефективність працезохоронних заходів
в ПП «Дівес-Плюс», 2020р**

Показники	Величина
Термін окупності капіталовкладень, років (С)	3,2
Капіталовкладення на працезохоронні заходи, грн. (К)	37000,00
Матеріальні витрати в результаті захворювань і травматизму, грн.	34300,00
Вартість недоданої продукції, грн. (Р ₉)	45990,00
Середньоденний виробіток одного працівника, грн.	630,00
Витрати на оплату листків тимчасової непрацездатності, грн.	25550,00
Середньоденна оплата праці одного працівника, грн.	350,00
Втрати праці в результаті виробничого травматизму і захворювань, дні	25
Економічна ефективність від працезохоронних заходів, грн. (Е)	11450,00

4.4. Безпека в надзвичайних ситуаціях

Реалізація заходів, спрямованих на безпеку та покращення умов праці, зменшення виробничого травматизму також професійної захворюваності потребує затрат і часто досить суттєвих, котрі зумовлюють збільшення собівартості продукції, скорочення доходів, що богано сприймається багатьма керівниками.

Для створення здорових і безпечних умов праці та ліквідації основних причин виробничого травматизму у підприємстві необхідно:

- утримувати в справному стані і періодично перевіряти технологічне і транспортне обладнання, пересувні і самохідні механізми, підйомно-транспортні та інші пристрої;
- своєчасно навчати безпечному виконанню виробничих операцій працівників, забезпечувати їх індивідуальними засобами захисту, проводити всі види інструктажів з охорони праці;

- правильно, згідно вимог і правил техніки безпеки організувати виробничі та допоміжні процеси;
- дотримуватися правил пожежної безпеки, електро- і вибухобезпеки.

Згідно із Законом України «Про охорону праці» за безпосередню організацію і проведення заходів з охорони праці відповідають керівники господарства, у даному випадку директор та інженер з охорони праці, а також адміністративно-технічний персонал на виробничих ділянках.

У приміщенні ремонтної майстерні немає витяжної та припливної вентиляції. Деякі виробничі приміщення не опалюються. На різних ділянках наявний сильний шум, що впливає на психічний стан і продуктивність працівників.

У приміщеннях спостерігається недостатній рівень освітлення робочих місць. Щодо аналізу виробничого травматизму, то він показує, що приблизно половина усіх нещасних випадків відбувається внаслідок грубих порушень правил та інструкцій з техніки безпеки, а також впливу шкідливих факторів виробничого середовища на організм людини.

Отже, для охорони праці цінним є три такі основні проблеми економічного типу:

- 1) Перша з них – вартість затрат на охорону праці загалом а також затрат на окремі її складові.
- 2) Друга проблема стосується визначення ефективності затрат на професійних захворювань та попередження нещасних випадків, оптимізація витрат та других економічних обґрунтувань.
- 3) Третя проблема – фінансування та стимулювання охорони праці.

Вирішення першої проблеми, щодо визначення «оцінки» професійних захворювань та нещасних випадків, для усвідомлення серйозності та значущості затрат, які зумовлені травматизмом є спонукальним мотивом посилення запобіжних заходів у сфері охорони праці. Орієнтовані показники дозволяють зробити такий висновок: економічні збитки від професійної захворюваності і травматизму є настільки масштабні (2 - 6 %

ВВП), що мають постійно контролюватися чинником посилення запобіжної діяльності на всіх рівнях керівництва охороною праці.

Вирішення проблеми ефективності затрат на застереження професійних захворювань та нещасних випадків, оптимізації витрат та інших економічних обґрунтувань у охороні праці, полягає у визначенні про користь від охорони праці. Визначення економічної ефективності є одним із способів переконання (мотивації) роботодавця у корисності, вигідності для нього вкладення коштів в охорону праці.

Синхронності відносно економічної ефективності профілактичних заходів з охорони праці в Україні та за кордоном немає. Акцентують три підходи щодо можливості оцінки ефективності охорони праці:

- 1) Перший полягає в профілактиці заходів які мають бути прибутковими.
- 2) Наступний підхід, навпаки, суперечить можливості економічної оцінки заходів з охорони праці.
- 3) Третій підхід, найбільш реальний - заходи можуть мати економічну віддачу також її можна визначити.

Незважаючи на певну розбіжність думок стосовно ефективності профілактичної діяльності в охороні праці значення визначення економічної ефективності охорони праці є як з одного з мотивів поліпшення стану безпеки виробництва знаходить усе більше прихильників.

Єдиним із основних способів зовнішнього стимулювання охорони праці є застосування диференційованих страхових внесків під час страхування професійних захворювань та нещасних випадків на підприємстві а також гнучка система знижок - прибавок до страхових тарифів, котрі мають реагувати на переміни стану охорони праці на виробництві, в галузі та в державі загалом. Інвестиційні та податкові механізми впливу на роботодавця в даний час не такі поширені, але їх пропонується посилити в майбутньому.

Особливістю внутрішнього стимулювання є те, що це безперечно

корисний механізм мотивації до поліпшення безпеки праці та виробничого середовища. Також необхідно врахувати, що роботодавці можуть застосовувати його як несправжню панацею, щоби приховати відсутність на фірмі повноцінної системи керівництва охороною праці, тобто не як частину цієї системи, а як її відміну. Через те, серед керівників і працівників різного рівня під впливом стимулювання може появлятися спокуса приховати нещасний випадок чи аварію через невпевненість втрати премії чи інших матеріальних. [17; 254].

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Дебіторська заборгованість у сучасних умовах функціонування підприємства становить значну частину оборотних коштів, що потребує особливого управління з боку керівників з метою оперативного надходження коштів та загального підвищення ефективності їх використання, оскільки це безпосередньо впливає на фінансовий стан підприємства.

Законодавчі акти регулюють оцінку заборгованості, облік розрахунків, процес віднесення заборгованості до безнадійної, а також способи і методи її стягнення та списання. Згідно П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», поточна дебіторська заборгованість – це сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

На основі вивчення особливостей дебіторської заборгованості та інформаційних звітів, а також враховуючи особливості організації бухгалтерського обліку ми надали декілька форматів аналітичних таблиць та інформації.

Господарська діяльність ПП «Дівес-Плюс» за 2019-2021 рр. була ефективною, станом на 2021р рівень рентабельності становив 0,44. За підсумками 2021 року прибуток від діяльності підприємства складає 11495,5 тис. грн., у 2019 році підприємство мало такі результати діяльності 5509,9тис. грн.

Проаналізувавши динаміку дебіторської заборгованості в ПП «Дівес-Плюс» ми побачили, що дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги збільшилася на 3144,3 тис грн. натомість поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги зменшилася на 12848,5 тис грн, а заборгованість по інших поточних зобов'язаннях збільшилася на 11889 тис грн. Найбільша частка дебіторської заборгованості станом на 31 грудня 2020 року припадає на приватне підприємство Енергопрофіль, що становить 2 519,4 тис грн. що становить 20 %. Друге місце займає ТОВ ЮАЖ -

1123,5 тис. грн. найбільшу частину дебіторської заборгованості складають інші контрагенти, кожен з яких складає менше 5% (32 контрагенти) - 3 337,6 тис. грн.

Коефіцієнт поточної ліквідності протягом досліджуваного періоду має тенденцію до зростання і у 2021 році складає 1,93, це означає, що підприємство володіє значним обсягом вільних ресурсів, котрі утворилися завдяки власним джерелам забезпечення. Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2021 році збільшився на 0,16 порівняно з 2019 роком і складає 0,87.

Коефіцієнт власного капіталу використовується для підтримки поточних операцій. За весь період дослідження цей індекс зріс з 0,51 до 0,63, що є сприятливим розвитком.

Організація бухгалтерського обліку у ПП «Дівес-Плюс» здійснюється згідно з чинним законодавством та установчими документами підприємства, до компетенції керівництва (власника) підприємства належить вирішення питань організації бухгалтерського обліку на підприємстві. У ПП «Дівес-Плюс» діє лінійно-штабна організаційна структура бухгалтерії.

Основна система бухгалтерського обліку ПП «Дівес-Плюс» надає точну, вичерпну та достовірну інформацію про договори з постачальниками та підрядниками, а також про стан зобов'язань компанії по погашенню перед ними. Первинні документи для досліджуваних суб'єктів господарювання формуються на бланках встановленого зразка, заповнюються згідно з правилами та направляються за встановленим графіком.

Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками ПП «Дівес-Плюс» ведеться на рахунку 36 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками». Підприємство періодично проводить інвентаризацію відповідно до Інструкції проведення інвентаризації.

Після розробки рекомендацій щодо удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості на ПП «Дівес-Плюс» м.Городок Львівської обл. можна висловити наступні пропозиції:

1. Визначення дебіторської заборгованості необхідно додатково розширити, щоб включити необхідність (право) отримати фінансові та майнові ресурси від підприємств і людей, які заборгували фірмі гроші внаслідок минулих подій і які мають бути повернуті в майбутньому.

2. Організував класифікацію дебіторської заборгованості за часовими розділами та об'єктами зобов'язань у плані рахунків (з розділенням розрахунків за бартерними операціями), обґрунтувавши класифікації з урахуванням податкових наслідків, можливості звільнення від судових вимог, періодичності погашення, ймовірність погашення, термін погашення, наявність наміру та форма існування у зв'язку з прийняттям заходів погашення.

4. Розроблено процес і елементи, які впливають на управління дебіторською заборгованістю підприємства, що дозволяє значно покращити як управління дебіторською заборгованістю, так і роботу компанії в цілому.

5. Методологія аналізу дебіторської заборгованості компанії була розроблена в модель, яка дозволяє застосовувати ґрунтовну методологію для вивчення оцінок і процесів ідентифікації дебіторської заборгованості у відповідній системі всіх етапів.

6. Результати аналізу були використані для створення схеми роботи з боржниками та, для найбільших боржників, індивідуального переліку варіантів повернення боргу. Розроблено алгоритм управління дебіторською заборгованістю на підприємстві.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Білик М. Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2012.
2. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник для студентів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" ВНЗ. / 3-є вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2003. 444 с.
3. Бутинець Ф.Ф., Іваненко С.В., Давидюк Т.В., Шахрайчук Т.В. Інформаційні системи бухгалтерського обліку. - Ж.: ПП "Рута", 2009.
4. Бухгалтерський облік в Україні: теорія і практика. Під ред. А.Н. Коваленко. Дніпропетровськ: Баланс-Клуб, 2010.
5. Бухгалтерський облік у галузях економіки: [Підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / В.Б. Захожай, М.Ф. Базась, В.М. Базась;. Акад. упр. персоналом. К., 2012.
6. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / [за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця]. – [8-ме вид., доп. і перероб.]. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.
7. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку : [монографія]. К.: КНТЕУ, 2010. 336 с.
8. Воськало Н.М. Документування операцій з обліку власного капіталу. Науковий вісник НТЛУ України : зб. наук.-техн. пр. 2017. С. 126-134.
9. Гончарук С.М.1, Чапко Т.С. РОЗРАХУНКИ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ: ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА. «Молодий вчений» • № 9 (109) • вересень, 2022 р.С. 129-131
10. Гнатишин Л.Б., Прокопишин О.С. Організація обліку : навч. посіб. 2-ге вид., перер. і доп. Львів : Магнолія 2006, 2016. 438с.
11. Гнатишин Л. Б., Прокопишин О.С., Малецька О.І. Модернізація системи оподаткування підприємств з урахуванням європейського досвіду. Ефективна економіка. 2020. № 7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/72.pdf

- 12.Грабова,Н.М. Теорія бухгалтерського обліку [Текст]: підручник. 6-е вид. К.: А.С.К., 2003. 266 с.
- 13.Економічний аналіз: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. За ред. проф. к.е.н Конєва М.І., Поважна Н.Я. Київ. 2008. 344 с.
- 14.Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2009.
- 15.Економічний аналіз: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. За ред. проф. Бутинця Ф.Ф. Житомир: ПП "Рута", 2010. 378 с.
- 16.Єфіменко Т.І.Сумнівна дебіторська заборгованість: формування облікової політики. Економіка. Управління. Інновації. 2014. № 1. С65-69
- 17.Загородній А., Сліпущко О., Вознюк Г., Словженко Т. Словник банківських термінів. Банківська справа: термінологічний словник. Київ: Видавництво «Аконії», 2000. 608 с.
- 18.Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі : навчальний посібник. К. : Основа, 2011. 551 с.
- 19.Іванілов О.С., Смачило В.В., Дубровська Є.В. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2007. №1. С.156-163.
- 20.Кужельний, М. Теоретичні аспекти бухгалтерського обліку [Текст]. Бухгалтерський облік і аудит : Науково-практичний журнал. 2005. № 8/9. С. 45.
- 21.Карчова Н. В. Аналіз дебіторської заборгованості як інструмент підвищення ефективності аудиту. Управління розвитком. 2015. №2 (99). С. 52–53.
- 22.Левицька, Н. М. Як ефективно оптимізувати документообіг [Текст]. Податкове планування. 2006. №3. С. 22-23.

23. Левченко Н. М. Факторинг як інструмент ефективного управління дебіторською заборгованістю підприємств. Економічний простір. 2009. № 23/3 С. 242–251.
24. Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік. Навчальний посібник. Київ: Вид-во «Центральної літератури», 2003. 524 с.
25. Малецька О., Ціцька Н., Жидовська Н. Активізація розвитку компетентностей персоналу аграрних підприємств в контексті інноваційної діяльності. *Аграрна економіка АПК*. - 2021р. С. 50-58
26. Методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку: Наказ МФУ від 29.12.2000 р. №356. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/>.
27. Міжнародні стандарти фінансової звітності URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
28. Мних Є. Економічний аналіз у системі антикризового управління підприємством [Текст]. Бухгалтерський облік і аудит. 2007. № 6. С. 33-37.
29. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. № 87. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
30. Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [Електронний ресурс]. Інструкція : Постанова Правління НБУ від 21.01.2004 р. № 22. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
31. Писаревська Т.А. Інформаційні системи обліку та аудиту: Навчальний посіб. К.: КНЕУ. 2010. 322 с.
32. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Мінфіна України від 30.11.1999 № 291. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
33. Подолянчук Р.В. Актуальні проблеми обліку дебіторської заборгованості. Управління розвитком. 2012. № 4. С. 114 –116.

34. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
35. Подиновский В. В., Ногин В. Д.. Парето-оптимальные решения многокритериальных задач. М.: Наука. 1982. 198 с.
36. Положення стандарт бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Мініфіна України від 08.10.1999 № 237. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
37. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Мініфіна України від 24.05.1995 № 88. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
38. Про затвердження типових форм первинного обліку: Наказ міністерства статистики України від 29.12.95 №352. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
39. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.99р. № 996-14. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
40. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. №3480-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3480-15>.
41. Пушкар М.С. Фінансовий облік: Підручник. Тернопіль: Карт-бланш. 2002. 628с.
42. Рунчева Н. В. Дебіторська заборгованість: шляхи запобігання й оптимізація стягнення. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2013. № 4. С. 129-132.
43. Свідерській Є.І. Секрети бухгалтерії. Бухгалтерський облік на виробничих і товарних підприємствах різних організаційних форм. К. : 1997. 450с.
44. Сопко В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. 3-те вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ. 2000. 578с.
45. Стельмашук А.М., Смоленюк П.С. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури. 2007. 538 с.

- 46.Скіцько В. І. Модель прогнозної оцінки показників діяльності підприємства в сфері комерційного (товарного) кредитування. Вісник Запорізького національного університету: збірник наукових статей. Економічні науки. Запоріжжя: ЗНУ. 2014. С. 102–112.
- 47.Смачило В.В., Халіна В.Ю., Васильєва Т.С. Соціальна відповідальність бізнесу крізь призму комунікацій зі стейкхолдерами. Ефективна економіка. 2018. № 9. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6538>
- 48.Сук Л., Сук П. Організація обліку розрахункових операцій. Бухгалтерія в сільському господарстві : Всеукраїнський щомісячний науково - практичний журнал. 2009. № 23. С. 29–44.
- 49.Тирінов А. В. Дебіторська заборгованість підприємства: специфіка і сутність. Причорноморські економічні студії. 2016. Вип. 9(2). С.112-116.
- 50.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. 2-ге вид. доповнене и перероблене. К.: Алерта. 2007.954 с.
- 51.Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник / М. Ф. Огійчук та ін.; за ред. проф. М. Ф. Огійчука. 7-ме вид., перероб. і допов. Київ: Алерта, 2016. 1040 с.
- 52.Фінансовий облік: навчальний посібник : [для студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти] / за ред. І. Ф. Баланюка, Н. І. Пилипів, Т. М. Гнатюка та колективу авторів. Електронне видання. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». 2019. 650 с.
- 53.Чорнобривець М. М. Дебіторська заборгованість: сутність та причини виникнення. Європейські перспективи. 2013. № 10. С. 181-185.
- 54.Шот А.П., Сівак В.С. Аналітичне забезпечення обліку і контролю виконання договірних зобов'язань з постачальниками. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 30.

55. http://www.rusnauka.com/15.PNR_2007/Economics/22015.doc.htm
56. <http://docplayer.net/65637655-Rozdil-3-oblik-debitorskoyi-zaborgovanosti.html>
57. <http://referatu.com.ua/referats/183/20607/?page=0>
58. <https://studfiles.net/preview/5437528/page:5/>
59. https://knowledge.allbest.ru/audit/2c0b65635b2bc69b5d43a88421316c37_1.html
60. http://sophus.at.ua/publ/2013_11_21_22_kampodilsk/sekcija_4_2013_11_21_22/avtomatizacija_debitorskoji_zaborgovanosti_jak_zasib_pok_rashhennja_finansovogo_stanu_pidpriemstva/38-1-0-768.
61. <https://knute.edu.ua/file/Mg==/5953baadbe714152e158fece915bb552.pdf>
62. Yevlash T.O. Accounts receivable analysys as a factor for improve themanagement of enterprises financial activity. Modern problems of regional development. p. 92–96. Academic publishing house of the Agricultural University. Plovdiv. 2014.
63. Accounting tools. URL: <http://www.accountingtools.com/receivable-securitization>.
64. Dhamija N. Finance and accounting for managerial competitiveness. Allahabad. 1997. 347 p.
65. John B. Ganning. The Economics of Accountancy. New York. Roland Press. 1929. p. 22.
66. Kieso Donald E. Intermediate accounting / Donald E. Kieso. New York : VonHoffman Press, Inc. 7thed. p. 1459.